

ເສລີມພຣະເກີຍຣຕີ

ພຣະບາທສ່ມເຕືອ

ພຣະຈາມາອິບຕິສັຣສິນທຣ

ມຫາວິກາຣ

ພຣະມງກຸກເກສັເອ້ແຜ່ນຕິນສ່ຳມ

ສ່ມເຕືອພຣະມຫາວິຣາຈເອ້

ກາດ ໒

ວ. ປ. ໑໓໐^໒

ພ. ຕ. ໒໔໕໔

895.911
D.1.1.1

เฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระ

วชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

มทท. ๖

พระมณฑปเกล้าเจ้าอยู่หัว
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เลขที่ ๑๑ พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๑
โทร. ๓๑๒๑๖๗๖. ๓๑๑๕๐๕๕
สมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

มทท. ๖

ว. ศ. ๑๓๐๕

พ. ศ. ๒๕๕๔

17 ก.ย. 2523

เฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระ

พระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ

มหาราช

พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า

รวบรวมโดย

คณะกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ
ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พิมพ์ครั้งแรก กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

เลขหมู่หนังสือ ๘๔๕.๘๑๑๓๐๘๒

ก ๑๒๕ นม

ISBN 974-7440-37-7

ร. พ. มหามกุฏราชวิทยาลัย หน่วยงานบรรณารักษ์ กรุงเทพมหานคร

นายเฉลียว ไชยเกษม ผู้พิมพ์โฆษณา ๑๕/๑/๒๕๒๓

พิมพ์เป็นบรรณาการ ในการฉาบนกิจศพ

นางถนอม นาวานุเคราะห์

(พ. ศ. ๒๔๒๕ – ๒๕๒๓)

ณ วัดธาตุทอง

ถนนสุขุมวิท กรุงเทพฯ ๑๑

วันเสาร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม พ. ศ. ๒๕๒๓

เจ้าภาพขอขอบพระคุณ ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่ได้กรุณาสละ
เวลาในงานศพ

ความบกพร่องและผิดพลาดใด ๆ อันอาจจะมีเกิดขึ้น เจ้าภาพ
ขอประทานอภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

တံကံ

[illegible][illegible][illegible][illegible]

$\frac{1}{2} \times 2 \times 2 = 2$
 $\frac{1}{2} \times 2 \times 2 = 2$

สารบัญ

	หน้า
๑ ประกาศเชิญเทวทาสลงในรูปท้าวหรันยพนาสูร	๑
๒ จันทลักษณ์สรรเสริญพระเกียรติแด่กรมหาราช	๕
๓ ศักรวาทเห็นกรฐ ๕ บท	๗
๔ เสือป่ามหาฤกษ์	๑๐
๕ บทดอกสร้อย ๖ บท	๑๔
๖ เครื่องแต่งกายข้าราชการพลเรือน	๑๖
๗ เป็ดสโมสรงองเสือป่า	๑๘
๘ ศักรวาท ๓ บท	๒๑
๙ ลิลิตยอพระเกียรติ	๒๒
๑๐ ประกาศเทวทาส เริ่มปริภาวนพิธีทำน้ำพระกระยาसन	๒๔
๑๑ ประกาศพระราชพิธีฉัตรมงคล ร่ายและโคลงสาม	๒๘
๑๒ จันทก่อก้อมพระเศวตวชิรพาหะ	๓๔
๑๓ ก่อก้อมช้างสวรรค์	๔๘
๑๔ เพลงมหาชัย บทร้องสำหรับนักเรียนทั่วไป	๕๙
๑๕ เพลงมหาฤกษ์ บทร้องสำหรับลูกเสือ	๖๐
๑๖ อุบัติฐิตาฉันท ๑๑	๖๑
๑๗ คำถวายไชยมงคล	๖๕

ประกาศเชิญเทวดาสังในรูปท้าวหิรัญพนาสูร*

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมตอมรพันธุ์

ทรงเรียบเรียงตามพระกระแสที่พระราชทานมา

๐ ข้าพระพุทธเจ้า ผู้รับพระบรมราชโองการมาพระบัณฑูร
สรุสังหนาท ขอประกาศแก่อารักขเทพยดา ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อาราธนามารับปลืกรรมแลสังสถิตย
ในรูปนี้ ถ้วยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร
มหาบุรุษบรมนราธิราช พินิตประชานารถมหาสมมตวงศ์ อติศัณยพงษ์
วิมลรัตน์ วรชติยราชินิกโรคม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ
ปรเมนทรรวมิกมหาราชราชธิราช บรมนารถบพิตรพระมงกุฎเกล้าเจ้า
อยู่หัว ทรงพระราชดำริห์ว่า เมื่อครั้งยังมีได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ
ในรัตนโกสินทรศก ๑๒๕๕ เสด็จพระราชดำเนินประพาศมณฑลพายัพ
เมื่อจะทรงเดินทางจากเมืองอุดรธานีไปในทางป่า เวลานั้นผู้ที่ตามเสด็จ
พระราชดำเนินมีความหวาดหวั่น เพราะเกรงกลัวความไข้แลภัยอันตราย
ต่าง ๆ ซึ่งจะพึงมีมาได้ในกลางทางป่า จึงได้ทรงพระกรุณาตำรัสชี้แจง
ว่าธรรมดาเจ้าใหญ่นายโตจะเสด็จแห่งใด ๆ ก็ดี คงจะมีทั้งเทวดาแล
ปีศาจฤๅอสูรอันเป็นสัมมาทิฐิ คอยติดตามป้องกันภัยอันตรายทั้งปวง
มิให้มากล้ำกลายพระองค์แลบริวารผู้โดยเสด็จได้ ถึงในการเสด็จพระ-

* จากหนังสือ ประกาศพระราชพิธี เล่ม ๒ หน้า ๒๑๑ ถึงหน้า ๒๔๐ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระสมมตอมรพันธุ์ฯ ทรงเรียบเรียง พิมพ์ครั้งแรก ในงานพระศพ กรมพระสมมตอมร-
พันธุ์ฯ พ.ศ. ๒๔๕๕ โรงพิมพ์ไทย สะพานยศเส

ราชดำเนินประพาศครั้ง^{๕๕} ก็มีผู้บงกษกันทรายเหมือนกัน อย่าให้
 ผู้หนึ่งผู้ใดมีความวิตกไปเลย ต่อ^{๕๖}นั้นไปมีผู้ที่ได้ตามเสด็จพระราชดำเนิน
 ผู้หนึ่ง กล่าวว่ามีมิตรผ่นเห็นชายผู้หนึ่งรูปร่างลำสันใหญ่โต ได้บอก
 แก่ผู้^{๕๗}ที่ผ่น^{๕๘}นั้นว่าตนชื่อหิรัญย์ เป็นอสุรชาวป่าเป็นผู้ตั้งอยู่ในสัมมาปฏิบัติ
 ในครั้ง^{๕๙}นี้จะมาตามเสด็จพระราชดำเนินไปในกระบวนเพื่อคอยดูแลระวัง
 มิให้ภยันตรายทั้งปวงอันจะพึงบังเกิดมีขึ้นได้ในระยะทางกลางบ้าน^{๖๐}นี้ มา
 กล้าถวายพระองค์ฤาชาบริพา^{๖๑}รได้ ครั้นทรงทราบความเช่นนั้น จึงมี
 พระราชดำรัสสั่งให้จัดรูปเทียนแลเครื่องโภชนาหาร ไปเส่นสังเวท^{๖๒}ที่ใน
 บาริมพลับพลา แลเวลาเสวยค่ำทุก ๆ วัน ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรด-
 เกล้าโปรดกระหม่อม ให้แบ่งพระกระยาหารจากเครื่องต้นไปเส่นสรวง
 เสมอ ภายหลังคราวที่เสด็จพระราชดำเนินประพาศมณฑลพายัพนั้น แม้
 จะเสด็จพระราชดำเนินไปแห่งใด ก่อนที่จะเสด็จจากกรุงเทพมหานคร
 ราชบริพา^{๖๓}รก็ได้เคยพร้อมกันน้อมใจเชิญหิรัญย์อสุรให้ตามเสด็จด้วย แล
 โดยมากเมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปโดยสวัสดิภาพแล้วก็พากันกล่าวว่า
 เพราะหิรัญย์อสุรตามเสด็จไปด้วย บางคราวบางสมัย เมื่อเสด็จประทับ
 อยู่ในหัวเมือง ถึงกับได้มีผู้อ้างว่าแลเห็นรูปคนร่างกายใหญ่ลำสันยืน
 ภู่นั่งอยู่ใต้ต้นไม้ใกล้ ๆ ที่ประทับ แลอ้างว่าได้เห็นพร้อม ๆ กัน
 หลาย ๆ คนก็มี การที่มีผู้นิยมเชื่อถือในหิรัญย์อสุรเช่นนั้น มิใช่แต่
 เฉพาะในหมู่ผู้ที่เป^{๖๔}นราชบริพา^{๖๕}รที่ตามเสด็จไปในกระบวน ทั้งข้าราชการ
 ฝ่ายเทศาภิบาลก็พลอยนิยมเชื่อถือไปด้วย การที่มีผู้เชื่อ^{๖๖}ถือเช่นนั้น จะมี
 มูล^{๖๗}ฤาไม^{๖๘}อย่าง^{๖๙}ไรก็ดี ทรงพระราชดำริ^{๗๐}หว่าเป^{๗๑}นธรรมดาคนโดยมากยัง

ละเว้นความประสงค์ที่จะหาเทวดาฤาษณ์เป็นที่พักคุ้มกันภัยอันตราย
ต่าง ๆ นั้นมิได้ขาดทีเดียว เมื่อมีที่นิยมยึดเหนี่ยวอยู่เช่นหิรัญยอสูร
เป็นต้น ก็มักจะทำให้เป็นที่อุ່นใจ การที่จะเดินทางไปในที่ถิ่นกันดาร
ถ้าแม้ใจที่อยู่แล้วก็มักจะไม่มีใครเป็นอันตราย เมื่อทรงพระราชดำริห์ดังนี้
จึงได้ทรงตกลงคงเสด็จเวียงหิรัญยอสูรต่อมา คือให้แบ่งพระกระยาเสวย
จากเครื่องอย่างเช่นที่เคยทำมาแล้วครั้งเสด็จมณฑลพายัพนั้น เป็น
ธรรมเนียมต่อมาจนกาลบัดนี้ ฯ

๐ ครั้นรัตนโกสินทรศก ๑๒๔ ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ
แล้วทรงคำนึงถึงหิรัญยอสูร ซึ่งนิยมกันว่าได้เคยตามเสด็จพระราช-
ดำเนินมาหลายแห่งหน การเสด็จพระราชดำเนินในแห่งใด ๆ ก็ได้ไป
ไปโดยสวัสดิภาพ แลเป็นที่อุ່นใจแห่งราชบริพารทั่วไป จึงทรงพระ-
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ช่างหล่อรูปหิรัญยอสูรด้วยทองสัม-
ฤทธิ์ แล้วเสร็จบริบูรณ์ในเดือนเมษายนรัตนโกสินทรศก ๑๓๐ จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เจ้าพนักงานจัดเครื่องสังเวยเส้น
สรวงตามสมควร ขอเชิญหิรัญยอสูรเข้าสิงสถิตย์ในรูปสัมฤทธิ์นี้ แล
ทรงขนานนามพระราชทานใหม่ว่า ท้าวหิรัญยพนาสูร มีชญาเทริต
อย่างไทยโบราณ แลไม่ว่าเป็นเครื่องประดับยศสืบไป ขอเชิญท้าว
หิรัญยพนาสูรรับเครื่องสังเวยสักการอันโปรดให้แต่งตั้งเป็นอามิสพลี แล
ทรงพระราชอุทิศส่วนพระราชกุศลสุจริตธรรมในไตรทวาร อันได้ทรง
สั่งสมมานั้นเป็นธรรมพลี ขอจงได้รับส่วนพระราชกุศลแลอนุโมทนา
แล้วจงอภิบาลบำรุงรักษาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เวลา

เสด็จพระราชดำเนินประพาศในทิศานุทิศใด ๆ ขอให้ทรงเกษมสำราญ
ปราศจากโรคภัยพิบัติอุปัทวันตราย พร้อมทั้งราชบริพารทั้งปวง แล
ให้ทรงพระเจริญพระชนมายุศุขศิริสวัสดิ์ สมบูรณ์ด้วยพระราชวรฤทธิ์
เดชานุภาพแผ่ไพศาล สรรพศิริสมบัติสวัสดิมงคลอันพิเศษ
ต่าง ๆ จงมาเพิ่มพูลประดับพระบารมีให้สำเร็จดังพระราชหฤทัยประ-
สงค์ จงทุกประการ เทอญ ฯ

ฉันทลักษณ์สรรเสริญพระเกียรติ์แลธงมหาราช

ศรี ๆ สวัสดิ์	สุศรีจนำกล
ปีใหม่วิไลยล	วรศรพาทันเหิน
ครุฑคู่กระบี่จำ	จรนำเสด็จเกิน
สองธงบรรยงเมิน	ธกเศกประสิทธิ์สัน
กระบี่ธงพะแนกขวา	ครุฑวาม์ปรัศจัญ
สองภาพพิไลยพรรณ	สุรพิศก่าแหงไกร
โกสีประกาศธง	ศิริมงคลาไสมย
เศริกสู่อสุรไพร	ประจิตาประจักษ์มาร
ปวงเทพธวัชยล	ธกระมลก็เบิกบาน
ไชยโชคประจิตพาล	วรเดชประกาศธง
ฉันทไคกระบี่ธช	สุรครุฑบรรยง
โถงธงไผทธง	วรเทพประชุมคาร
นารายนรินทร์ราช	พยุหยาตรันรงค์ราญ
ปราบราพอรินท์ผลาญ	บมิเพี้ยนมิแผกปาง
เทพธงมหาราช	สุรอาจพระครุฑกาง
ปีกป้องกระพือกกลาง	ณะกะตลระเห็จหา
กางปีกกระกองโลก	ระพิโบกระบักดาว
ทั้งเปนทยานคราว	จะแสดงนภาพสรวง

ศรศักดิ์พระจักกฤษณ์	สุรฤทธิ์ก็บำบวง
สู่เฝ้าจอมพระหัตถ์ปวง	จะประกาศพระเดชา
จอมมิ่งวราเชนทร์	ปรเมนทร์ธิดาชปรา
กฎแก่วิระสมา	กะมะโลกวิไลยผอง
เฉลิมยศเฉลิมสุน	ทรคุณเอนกนอง
ทวยเทพประชาปอง	สกุติถวายพร
ยิ่ง ๆ พระยศยิ่ง	วรมิ่งมหินทร
ยิ่ง ๆ คุณากร	คุณะท้าวประเทืองศรี
ยิ่ง ๆ พระเดชยิ่ง	สมะตึงสภารมี
ยิ่ง ๆ พระจักรี	วรเกียรติเกริกขจร
ยิ่ง ๆ สยามยิ่ง	สุรมิ่งมเหยงค์
ยิ่ง ๆ พระองค์ทรง	ศิริศุขเกษมสรรพ
พุทธานุภาพพุท	ธมहाคุณานันต์
ธรรมานุภาพธรรม	มพระที่ปสว่างทาง
สังฆานุภาพสงฆ์	ชินะวงษ์วัชรญาณค์
ชุ่มช่วยประกาศทาง	สุรเดชไพทไทย

ข้าพระพุทธเจ้า ขุนสาร์ตัตถ์ธรรธำรง*

จาก ประคุดใหม่ บัณฑิตที่ ๖๘ ๑๕ เมษายน ร.ศ. ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔) หน้า ๕๖๑ และ ๕๖๒

* ขุนสาร์ตัตถ์ธรรธำรง (วอน โกมลเมนะ) ภายหลังได้เลื่อนบรรดาศักดิ์และเปลี่ยนราชทินนาม เป็น หลวงพรหมประกาศ

ศักรวาทเห็นครุฑ

รางวัลที่ ๑

ศักรวาท เห็นนกวิหคครุฑ ประจำรัชพระนครบวรสยาม สบัด
โบกบนนภาสง่างาม เหลืองอร่ามแลวโดยประไพตา ขออำนาจเทวัน
อันเรืองฤทธิ์ สิ่งสถิตยธงด้วยช่วยรักษา ให้บ้านเมืองเรืองสุขทุกเวลา
หมุ่มบัจจามิตรคร้ามเกรงขามเอย

นายเพิ่ม บ้านช้างวัดชนะสงคราม

รางวัลที่ ๒

ศักรวาท เห็นนกครุฑสุทธะหงษ์ ประจำธงคู่เป็นเกล้าเจ้ากรุงศรี
ยกปีกหางกางป้องห้องเมฆี คุท่วงที่ทางท่าสง่างาม ขออำนาจผู้เป้นใหญ่
ในโลกา ช่วยรักษานกครุฑธงสยาม ให้สัตว์ทัวประเทศทุกเขตรคาม
คิตเกรงขามพระเดชน้อมเกษเอย

โดย นายสังวาล บ้านตรอกศาลเจ้าครุฑ

รางวัลที่ ๓

ศักรวาท เห็นนกครุฑยุคเสาบ้อง ทั้งจะล่องลอยฟ้าเวหาเหิน ยิ่ง
เพ่ง ๆ พิศ ๆ ตีตใจเพลิน เหมือนเทพย์เชิญครุฑพาห်มายอบกาย สม
พระเดชพระคุณพระอู่เกล้า ถ้วนทุกเหล่าได้พิศคิตไม่หาย ขออำนาจ
ไต่รัตนกำจัตร้าย อิกเทพย์หลายช่วยพิทักษ์จอมจักรเอย

นายถวิล บ้านนาโรงพยาบาลพลตระเวร

ที่ ๔ แลต่อไปนียบตรางวัล

ศักรวา เห็นนกสุบรรณราช ดวงอาจกางปีกแผนผยอง คาบนาคา
งามประภัสร์หัตถ์ประคอง พระบรมรูปลัยองเลศวิสัย ในดวงตรา
โปรสนียเปนศรีศักดิ์ เครื่องท้วงทักเปนนัฏหาสาธกไซ แสดงความมอ
อาจของชาติไทย เจริญไถ่ถึงเพียงนี้ทวีเอย

โดย. เอกชน.

ศักรวา เห็นนกครุฑงามผุดผาด มารองบาทพระปรเมนทร์
นเรนทร์สุริย์ เกียรติปรากฏยศเฉลิมยิ่งเพิ่มพูล ทั้งประยูรหริวงษ์อวตาร
ทั้งกระบือชนิดที่ฤทธิรุตม์ กับอาวุธคู่พระกรศรสังหาญ มาตามสู่ผู้ผดุง
จรุงการ จึงบันดาลเกียรตยศปรากฏเอย

คณะชน.

ศักรวา เห็นนกครุฑรุธราช นพมาศพันรองงามผ่องศรี เฉลิม
ยศวรลักษณ์พระจักรี ผดุงศรัยยุทธเยศประเทศไทย กระพือหางกางปีก
ทะระกองโลก สบักโบกลอยละลือปลิวไสว เยี่ยมพโยมโลมเลงามวิไล
เป็นธงไชยเฉลิมศรีธานีเอย

คณะชน

ศักรวา เห็นนกครุฑรุธไชยะ คู่เศษพระมกุฎเกล้าเจ้าสยาม กระบี่
รุธครุฑคู่สูติติดตาม ทั้งศรกำลังรามที่เคยทรง ครั่งอวตารผลาญราพลงกา
เกาะ จึงจำเภาะฝ่าพระบาททั้งราชประสงค์ เพื่อไถ่ล้างบัจจามิตรที่
กิตตะนง เหมือนเคยทรงปราบลงกามาแล้วเอย

นายเติม กระทรวงมหาดไทย

ศักรวา เห็นนกชื่อนกครุฑ กระบี่ชูคู่พระเศวตเกษสยาม อีกคร
 สำฤทธิ์ฤทธิ์ล้ากำลักราม รวมเป็นสามสิ่งคู่พระองค์ กระษัตริย์ใดใน
 ประเทศสยามนี้ ไม่เคยมีเลยคิตพิศวง บรรดาค่ายบุญฤทธิ์อิศรพงษ์
 สมเป็นองค์นารายณ์เหมือนหมายเอย

นายเติม กระทรวงมหาดไทย

ศักรวา เห็นนกครุฑในรัชใหม่ ขององค์พระภูวไนยมกุฏสยาม
 เฝยอปีกคู่ท่าสง่างาม เป็นที่ขามเข็ดขยาดชาติอมิตร เพราะบุญญาภินิหาร
 พระผ่านเกล้า ปวงข้าพระพุทธเจ้าแสนปลื้มจิตร ขอพระองค์และธง
 นฤมิตร ทรงสถิตย์รัชชยี่นึ่งหมื่นเอย

จ. ร. ส.

ธงมหาราช คือธงสำหรับพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. ในรัชกาลที่ ๕ เป็นธง
 พื้นนอกสีแดง พื้นในสีขาว กลางมีตราอาร์มรัชกาลที่ ๕ ดังที่กรมตำรวจพันนาใช้เป็นธงนาโลม
 หน้าหมวกอยู่ในเวลานั้น และในเหรียญกษาปณ์ก็เคยนำกลับมาใช้อีกทางค้ำหลัง. เมื่อพระบาท
 สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติได้ ๓ เดือนเศษ ได้มีประกาศพระ
 บรมราชโองการเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๕ ตราพระราชบัญญัติธงขึ้นใหม่ ให้เริ่มใช้ตั้งแต
 วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๐ เป็นต้นไป ธงมหาราชใหม่นั้น พื้นสีเหลือง สีเหลี่ยม กว้าง ๑
 ส่วน ยาว ๑ ส่วน กึ่งกลางมีรูปครุฑพ่าห์ สีแดง. ดังที่กล่าวสคัญในศักรวาเหล่านี้
 จาก ประคุดใหม่ บัณฑิต ๑๖ ๕ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๐

เสือบ้ามหาฤกษ์

สถุทธิโชคมหาไชย	ชะยะโสถถ์สวัสดี
ศกใหม่วิไลศรี	ก็ประสบประเสริฐรัฐสาร
เปนมหามหัตถจริย์	สุรเทพบรรการ
ท้วยเดชภินิหาร	พระประจักษ์ประชาทอง
สบเนตร์และสบโสถ	นรท้าวเอนกนอง
ปวงมีกระมลปอง	อภิรมย์นิยมิน
ชโลงโลกเฉลิมสวัสดี	อมรรัตน์โกสินทร์
ถวัลย์รัชราชิน	ทริชติอโยทยา
วลาหกก็ชุ่มฉ่ำ	ชรอำจอุ่มอา
คาศก้องคนองสา	ครเครงเกริกขรม
คาลเดชดำรงโลก	ชะยะโชคสมาคม
เสือบ้าพนารมย์	สุรเข้มกำแหงมาน
ไกรสรชนัดเสื่อ	บมิเจียมฤคปราน
เสื่อไช่มฤคฟาน	พลเสื่อแสวงไชย
ป้าไคณะไร้เสื่อ	บมิเหลื่อมฤคใน
เสื่อนาพนัสไค	มฤคอยู่สุราญรมย์
เสื่อตุเพราะเดชเสื่อ	สฤณะเหนือภิรมย์ชม
หากเสื่อมิสู่สม	มิกนิทไฉนไค

เสืออยู่พนาเสือ
 เสือหวังกำบังไทย
 ฉั่นไคณะเสือป่า
 นามเสือสโมสร
 ชายชาติก็แจกเสือ
 จักรเจ้าอะนันต์คุณ
 รับราชอาณาจักร
 เอกอรรคเฉลิมเปน
 แบ่งน้ำและดินกิน
 ปวงข้าสมาคม
 รักราชประหนึ่งร่าง
 เบื้องบาทพระจอมไกร
 รักชาติสงวนชาติ
 เราไทยก็เชื่อชาย
 น้อมจิตรสวามิภักดิ์
 สัตย์ซื่อสมานมาน
 ชูเกียรติพระไทยเกริก
 ฤาอาจจะพาธา
 ทรงคิณสุขุมกิต
 ตรีต่อคณาไทย
 อาริทวีผล

คณะเนื่อกัเย็นใจ
 นรชาติชยาชยอน
 สุรมาตยากร
 มะนะเสือพิเศษสุนทร
 ธุระเจือพระจอมจุล
 คุณะแผ่ประภาพเพ็ญ
 บริรักษ์สยามเย็น
 อติเรกภิรมย์สม
 ธุระดินนิทรารมย์
 จะคำนึงพระคุณไทย
 ชีววางยุคกลใน
 จิระคังชีวาวย
 วรสาสน์ประเสริฐสาย
 อุดมชาติวิเชียรชาญ
 อภิรักษ์พระภูบาล
 ธุระกิมหิศรา
 สุระเศริกอหังกา
 กิระย่อชยาชไทย
 วรมิตรสมานไม
 คณะพุทธสโมสร
 ธกียลทิศาการ

ท้าวถีนมหินทร	ก็สมานฤทธิปริที
วิสาสะพิเศษสุทธี	วรพุทธมุนี
ซึ่งช่องประเสริฐศรี	ศุภเนนจำเนียรการ
เสือบ้าคณาจุ	วรพุทธบรรหาร
หากบารเมศตาล	ศิริสุพระภูมินทร์
ตริกโคธสมตริก	ธรรมาภักสมถวิล
นิกครุฑก็ครุฑบิน	สุรศรกำลังราม
เสือบ้าสมาคม	ธนิยมกียินตาม
หากเทพไผทสยาม	จะแสดงนุภาพพล
บกเรือแลเสือบ้า	จะสง่าตระหง่านยล
ไทยรักษ์ไผททน	บริรักษ์สมัคสมาน
ใครเล่าจะออกชม	บรมโพธิสมภาร
ทรงพระวิจารณ์ญาณ	ธวินิจเอนกไน
คาบนี้กระวีผอง	จะสนองถวายไชย
ใด ๆ ธหวังใด	ก็สถุทธิประสงค์สม
เทวานุภาพพุท	ธมहाคุโณคม
ทั่วถึงภวรรคพรหม	บริรักษ์นรินทร
สรรพชอบธสบสม	ธนิยมตระกองกร
ราทินอรินทร์อน	พิรุชาควิราศไกล
สิ่งชอบเจริญทั่ว	มละมวัระบักไป

ไชย ๆ มหาไชย
 ทิมา युกาโห
 ออย่าไถ้ระเบียดบง
 ขอมมมกุฎเกษ
 ปกเกล้าประชากร

ชะยะนิทร์พระองค์ทรง
 ตูอะโรคะยาปลง
 สระเบตขจัจจร
 สุปิเศษยะโสธร
 มหิล้ามโฬาร

ขุนสารัตถ์ธรรธารง

บทดอกสร้อย

รางวัลที่ ๑

เสียงเอ๋ยเสียงข้าว ประโลมกล่าวคเชนทรวรรณ วิสัยลักษณะ
ต้องทำรับฉบับบรรพ์ เชื้อฉัตรทันเสวตร์ชาติสอาดองค์ ว่าสมเป
ราชพาหะนะพระมกุฏ ประไพผดผ่องพิศตลิ่งหลง ประชาราษฎร์
แสนยินดีมีจำนง ถวายองค์ชาติยศสยามเอ๋ย

นายชิน

รางวัลที่ ๒

เสียงเอ๋ยเสียงราชนิพนธ์ มิ่งมงคลมกุฎเกล้าชาวสยาม ทรง
ปลุกใจเสือป่าสง่างาม มีใจความหมายมุ่งบำรุงไทย เสียงเช่นนี้ควรที่
สถิตยเกล้า พวกชาวเราควรฟังบังคมไหว้ ควรสนองรองบาทธิราชไทย
ควรตั้งใจตามเสียงประสงค์เอ๋ย

ว. ส. กระลาโหม

ที่ ๔ แลต่อไปเนียบรางวัล

เสียงเอ๋ยเสียงไตร บรรเลงเห่ทหารเสือเมื่อวันเสาร์ ออกรู้ศึก
ฟรีใจพวกไทยเรา มากอยเฝ้าชมองค์มังกุฎไทย เสด็จดำเนินนำหมู่

๑. เมื่อต้นรัชกาลที่ ๖ ใน ร.ศ. ๑๒๕ ทางจังหวัดพิจิตรได้ข่าวว่ามีช้างสี่ประเภทตัวหนึ่ง
ในที่สุดจับได้ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๐ สมโภชขึ้นระวางขึ้น
โรงในพระราชวังดุสิตเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๓๐ พระราชทานนามว่า พระเศวต-
วชิรพาห ๑ ล ๑

ทูลส่งฯ พลเสื่อป่าเดินตามงามไสว ขออำนาจไตรรัตน์กำจัดไทย จงมีไชย
ปัจฉามิตรทุกทิศเอย

พิจารณา

เสียงเอ๋ยเสียงแตร บรรสานแซ่แท่ทหารเสื่อป่า เมื่อวันเสาร์ที่
สิบเจ็ดมิถุนา ได้เวลาสุภฤกษ์เบิกขบวน พระจอมพงษ์ทรงเครื่อง
นายกองใหญ่ พิจิวไลยลาทำวมเหศวร เสด็จนำหน้าพลพลทั้งมวญ
ฝูงชนชวนกันบังคมขึ้นชมเอย

โดย ทิตย์ไม้

เสียงเอ๋ยเสียงแตร ขบวนแห่ทหารเสื่อเหลือนาน ประชุมถือน้ำ
พระพิพัฒน์ปฏิญาณ สมทานร่วมรศสามัคคี หวังสนองรองเบืองยุคลบาท
อาษาชาติตัวตายไม่หน่ายหนี เหมือนธงกองกำกับสำหรับมี เสียชีวิต
ดีกว่าเสียสัตย์เอย

ศิริ กระลาโหม

เสียงเอ๋ยเสียงแตร เชิงแซ่กีก้องท้องถนน แห่ทหารเสื่อป่าน้ำ
พียงล ประชาชนมากมายมุ่งหมายชม ต่างก็นึกเอมอิมกระหิณจิตร
เฝ้าแต่พิศพลงามอร่ามสม ต่างอำนวยการพรกระประนม เป็นที่ร่มเย็น
เกล้าเหล่าไทยเอย

นายเติม

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มกิจการเสื่อป่าขึ้นเมื่อต้นรัชกาล ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้จัดพิธีถือน้ำสาบาลตนเข้าประจำกองเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๐
จากหนังสือ “ประตูล้อม” ปีที่ ๑๓ ๑ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๓๐ หน้า ๖๒๖-๖๒๘

เครื่องแต่งกายข้าราชการพลเรือน

เครื่องหมายประจำกาย	อมาตย์ฝ่ายพลเรือน
แต่ก่อนก็แม่นยำเหมือน	บมิแผกมิแปลกกัน
บัคั้นพระจอมเจ้า	อภิเษัสยามถวัลย์
จัดใหม่วิไลยศอัน	แต่ละล้วนจะชวนชม
ทั่วทุกกระทรวงพร้อม	ยุนิพร้อมคู่สวยสม
มีบำประจำกรม	ก้ามะหยีสีนานา
สีท่ามหาดไทย	ประจำใช้ติดองษา
แดงชาตประจำบำ	อมาตย์ชั้นกลาโหม
น้ำเงินกระทรวงเมือง	งามประเทืองประดับโฉม
สีฟ้าก็หน้าโลม	ประคิษฐ์ให้กระทรวงคลัง
กระทรวงเกษตรนั้น	เขียวแก่สรรพนิมหวัง
สีขาวประหนึ่งสังข์	ยุติธรรมประจำกาย
สีเหลืองขมิ้นปาน	ธรรมการติดบ่ากราย
โยธาธิการหมาย	สีเลือดหมูประจำตน
สีขาบทหารเรือ	สุระเชื้อวดีशल
จัดพร้อมมิปลอมปน	ประดับบำสง่างาม
อนึ่งรูปเครื่องหมาย	พระจัดไว้เป็นหลักความ
รูปราชสีห์นาม	สฤษดิ์ให้มหาดไทย

กลาโหม, กษัตริย์
 รูปสิงห์รำไพ
 นกหายักษ์, คลัง
 เกษตรอริการ
 รูปคฤห, ยุติธรรม
 ธรรมจักรเสมา
 โยธา, วิศวกรรม
 ทหารเรือก็เหลือชาญ
 รวมเก้ากระทรวงสั้น
 สี, รูปประจำกาย
 พระราชบัญญัติ
 ต้องตามพระทรงธรรม

ทรงฤทธิ์จะมีไหน
 ประจำใช้นครบาล
 คุจทั้งแถลงสาร
 ใช้รูปนาคเป็นสัญญา
 นรสำพิพากษา
 รูปประจำกรรมการ
 ก็ประจำเป็นหลักฐาน
 สมอสมนิยมหมาย
 ทั้งระบิลฉันทรรยาย
 ยุนิฟอร์มก็พร้อมสรรพ
 จงทวิเจริญพลัน
 ประกาศไว้ฉันทอญ
 อ. ส. อังกร

เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๑๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชทานกำหนดเครื่องแต่งกายข้าราชการพลเรือนชั้นใหม่ จนบัดนี้เป็นเวลาเกือบ ๑๐ ปีแล้ว เครื่องหมายและสีประจำกระทรวงก็ยังคงใช้อยู่อย่างเดิม
 จากหนังสือ “ประตูล้อม” ปีที่ ๑๕ วันที่ ๑ สิงหาคม ร.ศ. ๑๑๐ หน้า ๖๕๒-๖๕๓

เปิดสโมสรกองเสือป่า

จวบโสธกัสมัยกาล	ศุภวารมโหฬาร
พาวีสติวา	ระเสาร์ฤกษ์ในเป็
ตั้งสาริกะสัต	ลิขิตชัฒณมาศมี
นามกรกฎ, ศรี	ศิโรกลันมณฑลกาล
ปิ่นไทยมหินทร	อติศรพระภูบาล
ทรงเปิดประชุมสถาน	กองเสือป่าสโมสร
ตำบลสนามม้า	สวนกุหลาบอันนวร
ชั่วคราวชนันนิกร	เสือป่าปวงประชุมกัน
นายกองและนายหมู่	พิศตวิไลย์ครัน
สมาชิกนิกายสร	พะเสือป่าสง่างาม
เพลายายสามโมง	เศษ, จึงองค์พระทรงนาม
เสด็จจรดที่นั่งตาม	วิธีบรรลู่ถึงสถาน
เริ่มการพระพิธี	ทรงจุดเทียนนมัสการ
สงฆ์ครองสิกขาจาร	อภิสิทธิ์อันพิลยพรรณ
สมเด็จพระบรมพระยา	วชิรญาณพิสุทธธรรม
ถวายศีลพระจอมจรร	โลงแล้วสวดพระพุทธรมณต์
ปริตตะพุทธพจน์	พิพัฒน์ไชยมงคล
จบแล้วเพลาคล	สี่โมงเศษเสด็จมา

ทรงชักเชือกผ้าคลุม
 “ สโมสรงเสื่อป่า ”
 สงฆ์สวดชยันโต
 พนักงานบรรเลงระฆม
 เสร็จแล้วเสื่อป่าใหม่
 จงรักและภักดี
 แล้วพระราชทานธง
 นายกองนายหมู่ผัน
 ต่อพระหัตถ์กรมพระยา
 ทรงปรายประธงจน
 ราตรีสมัยกาล
 ทรงเครื่องอันเรืองรอง
 พร้อมด้วยเหล่านายกอง
 เสร็จกิจเสวยสรรพ
 กล่าวคำถวายไชย
 คำรสตอบพจนวา
 นายกองนายหมู่ได้
 เสร็จการพิธีกร
 ข้าน้อยนมิจิตร
 ว่ากองเสื่อปายัง
 ในนามประตู่ใหม่

บ้ายชุมชุมสมาชิกา
 อักษรเด่นเห็นงามสม
 มโหพระขึ้นชม
 สรรเสริญพระบารมี
 ถวายสัจจวาที
 ต่อพระจอมมโหสวรรค
 แก่นายกองนายหมู่พลัน
 มารับน้ำพระพุทธรณ์
 วชิรญาณเปนมงคล
 ตลอดทั่วทุกหมู่กอง
 พระภูบาลสยามครอง
 ประทับโต๊ะเสวยพลัน
 นายหมู่ผองภิรมย์นันท์
 พระยาสุระเสนา
 มงคลด้วยมธุรสา
 ทะพระราชทานพร
 โห่ถวายไชยพระภูธร
 เสด็จกลับพระราชวัง
 ภิรมย์กิตติม้วนหวัง
 จะเผยแพร่ให้ไพศาล
 ขอให้พรให้ยืนนาน

จวบโลกและเหล็กกลาญ
เกษมสุขจงทุกท่าน
ผดุงสยามให้กำจาย

เสื่อป่าจึงจะหล่มสลาย
พันทุกข์พาลภัยอันตราย
พระเดชานุภาพเทอญ

(โดย) เอกชน

เมื่อแรกตั้งกองเสื่อป่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานการฝึกหัดด้วยพระองค์เอง ณ สนามหน้าพระที่นั่งอัมพรสถานในพระราชวังดุสิต เมื่อสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ล้นสถานที่ในพระราชวัง จึงย้ายการฝึกหัดออกมาที่สนามม้า พระราชวังดุสิต ซึ่งเวลานั้นเรียกว่าสนามเสื่อป่า และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสโมสรสถานของกองเสื่อป่าขึ้น เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดสโมสรสถานเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๓๐

ศักรวา

รางวัลที่ ๑

ศักรวา ยินช่าวกล่าวสนั่น บรมธรรม์เรศร์ไทยไอสุรย์ จัรัฐะ
รัฐรามหาประยูร ทรงเพิ่มภูลปรารภขทบรพพ์ จะเสด็จเลียบหล้า
มหานี้เวศน์ เฉลิมพระเกษกฤษฏาวราสรวพ์ จนนํในกฤษศกตกเหมันต์
ประมาณมันสิทธิฤกษ์นิยมเอย

นายชิน

รางวัลที่ ๒

ศักรวา ยินช่าวกล่าวกำหนด พระทรงยศจอมรินทร์ป็นพหล
เริ่มกำหนดการพระราชมณฑล เลียบสถลนคเรศเชตรนิคม ประมาณ
หมายกติกามาศในปีนี้ แสนสุคปรีปราโมทย์ประโยชน์สม เวลาว่าง
จวนใกล้จะได้ชม ป็นบรมนรรราชฎ์เลียบเมืองเอย

โชติรัตน

รางวัลที่ ๓

ศักรวา ยินช่าวกล่าวสนั่น ว่าทรงธรรม์จัรัฐมรัฐกระษัตริย์เสียม
จะฉลองราชสมบัติตามธรรมเนียม เราคอยเตรียมกรประนมบังคมกัล
พวกชาวเราเหล่าไทยในสยาม จงมีความปรีเปรมเกษมศัลย์ ขอพระเดช
คุจองค์ทรงสุบรรณ ทรงพระเจริญเกินพันพรรษาเอย

นายแจง บ้านหลังวัดบุบผาราม

จากหนังสือ “ประคุดใหม่” นั้กมที่ ๑๖ วันที่ ๑๕ สิงหาคม ร.ศ. ๑๓๐ หน้า ๖๖๘

ลิลิตยอพระเกียรติ

© ศุภฤกษ์ศิริสวัสดิ์	จัดสยามมวยออกเชิด
เปิดพระเกียรติออกฉาย	ขยายพระคุณออกแผ่
แพร่พระเดชออกหรร	ชูพระยศออกเด่น
เช่นปัจจุบันสมัย	ในกรุงแลหัวเมือง
เรื่องวิทยาสามารถ	สาสนาณาจักรสราญ
ทหารบกเรือเสือป่า	สง่าเชิงเขี้ยวชาญรณ
พลเรือนสง่าเชิงนำ	บำรุงหาทรัพย์ทวี
มีกระทรวงสิบสอง	ครองสิบแปดมณฑล
คนมีเจ็ดล้านเศษ	เหตุกระลือเลื่อมลง
กงบ้านเมืองต่างงาม	ยามค้ำมีมโหรีศพ
พบกันแช่มชื่นใจ	ไทยเทศชายหญิงสว
รวยของมิ่งมงคล	ยลบูชาพระแก้ว
แพร่วีรศรีล้วนมรกด	งดงามเทพนิมิตร
พิศข้างเผือกแลอื่น	คิ่นนาคูสุกอ้าง
บ้างก็ไ้ทำนา	หาปลาทำไร่สวน
มวณูที่คินเยอะแยะ	แพะแกะสัตว์อาหาร
การเลี้ยงก็ไ้เฟื่อง	เร่งทอผ้าทำของ
ปองซื้อขายเทศไทย	ในเมืองแลส่งออก

นอกเมืองมาสู่เรา
 เพื่อรวบโลกนิยม
 หลีกความจนมารอด
 แม่กันมารักชาติ
 หมายเช่นวังเอาเด็ก
 ความเหนียวอ่อนผ่อนแล้ว

◎ เปรมจิตรเพราะได้เจ้า
 ปกให้เราผาสุกแฮ

◎ ปราบภูธรทรงผดุง
 เราจึงปลอดเหตุร้าย

◎ ขอ ถวายพรพระเจ้า
 ขอ พระเพิ่มภิญโญ
 ขอ สิ่งธทรงถวิล
 ขอ ประเทศให้ไค้

เอาเงินกันไม่เบื้อ
 ชมยิ่งมากขึ้นอีก
 กอดคอกันมาแน่น
 สาสน์กระษัตริย์ไม่วาย
 เป็ดถึงที่โยงแล้ว
 กลับได้สุขเกษมจันนั้น
 คือพระมงกุฎเกล้า
 ประุงเพิ่มผลแผ่กว้าง
 เรศพันไทยสลายมหันต์ไชย
 แผ่นดิน
 ไครกรไรรู้
 สมตลอด
 เจริญเสมอ

ประกาศเทวดา เริ่มปริภาวนพิธี
ทำน้ำพระกระยาसनาน
สร่งในงานพระราชพิธีพระบรมราชาภิเศกสมโภช*

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส

ทรงแต่ง

(๘ พ. ย. ร. ศ. ๑๓๐)

◎ สุธันต์ ทัพโสเทน อัมห์ อุกโฆสน อิม
สมันตา จักกวาเพสุ ยัตถกัตถจิ สันฐิตา
สัพเพ มหิทธิกา เทวา ภูมิมา จ สักควาสโน
ยักขคันธัพพภูมิภันฑา นาคาทิกายิกายปิ จ
เมตตจิตตา มนุสเสสุ กิจจากิจเจสุ สาทรา
สวัตถิสานันตถาย อายันตุ วิริมณฑเล ฯ

◎ อูกรหมู่เทพยอมร แต่บันดามีในสมันตจักรวาลผู้สถิตย์ ณ
สถานนั้น ๆ นับเป็นชั้นภูมิเทวดา เน่าอยู่ในพสุธาพุทธอรุณบรรพต
แลคามชนบทนครราชธานี ทั้งเทพยที่สิง ณ ทวีปน้อยใหญ่แลอากา-
สฏฐะเนาในสวรรค์ชั้นกามาพจรแลพรหมภพ ทั้งทานพคนธรรพ

* หนังสือ ประกาศพระราชพิธี เล่ม ๒ หน้า ๒๘๑ ถึงหน้า ๒๘๔ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระสมมตอมรินทร์ ฯ ทรงเรียบเรียง พิมพ์ครั้งแรกในงานพระศพ กรมพระสมมต-
อมรินทร์ ฯ พ. ศ. ๒๔๕๕ โรงพิมพ์ไทย สะพานยศเส

กุ่มภักต์นาคทั้งปวง ผู้มีฤทธิ์ใหญ่หลวง มีทิพยจักขุทิพยโศรตอัน
ประเสริฐ ขอเทพยอันล้ำเลิศที่กล่าวถึง จงสถับซึ่งคำประกาศของ
อาตมาขึ้น ถวายทิพยโศรตประสาท

๐ ถวายบัลลังก์พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
อรรคมหาบุรุษบรมนราธิราช พินิตประชานารถมหาสมมตวงศ์ อติสย-
พงศ์วิมลรัตน์ วรชัตติยราชินิกโรดม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราช-
สังกาศ อุภโตสุชาติสังสุทธเคราะห์ณี จักรีบรมนารถ จุฬาลงกรณ-
ราชวรังกูร บรมมกุฏนเรนทร์สุรัสสันทติวงศ์วิสิฐ สุธาธิบุรพาธิการ
อดุลยฤทธิญาณินหารอติเรกบุญฤทธิ์ ธัญลักษณ์วิจิตรโสภาคยสรรพางค์
มหาชนินทมะงคประณต บาทบงกชยุคล ประสิทธิสรรพศุภผลอุดม
บรมสุขุมาลัย ทิพยเทพาวตาร ไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศษ สรรพ-
เทเวศรานุรักษ์ บุริมศักดิ์สมญาเทพทวาราวดี ศรีมหาบุรุษสุดสมบัติ
เสนางคินิกรรัตน์อัครโกศล ประพนธปรีชามัทธมาจาร บริบูรณ์
คุณสารสยามาทินครวรุฒเมกราชดิลก มหาปรีวารนายกอนันต์ มหันต-
วารฤทธิเดชสรรพวิเศษศรีนทร บรมชนกาศิศรสมมต ประสิทธิวรยศ-
มโหคมบรมราชสมบัติ นพปฎลเสวตรฉัตรราชฉัตร ศิริรัตโนปลักษณ-
มหาบรมราชาภิเศกาสิต สรรพทศทิศวิชิตไชย สกลมไหศวรียมหา-
สวามินทร์ มเหศวรมหินทรมหารามาราชวโรดม บรมนารถชาติอา-
ชาวไศรยพุทธาทิไตรรัตนสรณารักษ์ อดุลยศักดิ์อรรคนเรศรามาศิบัติ
เมตตากรรณาสีตลหุไทย อโนปไมยบุญการ สกลไพศาลมหารัษฎาธิ-
เบนทร์ ประเมนทรรวมิกมหาราชาราชราช บรมนารถบพิตรพระมงกุฏ-

เกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติดำรงสยามราชอาณาจักร
ฉลองพระองค์สมเด็จพระบรมชนกาธิราช สืบสุริยสันตติวงศ์ แลได้ทรง
รับพระราชอภิเศก ตามราชประเพณีอันมีสืบมา ฯ ในกาลนี้พระองค์ทรง
มีพระราชประสงค์ จะตั้งพระราชพิธีบรมราชาภิเศกสมโภช เพื่อเจริญ
ศรีสวัสดิ์แก่รัชกาล แลมณฑล (ออกชื่อมณฑล) นี้ จะได้ถวายน้ำ
พระกระยาสนานในงานพระราชพิธีนั้น จึงพระสงฆ์แลข้าราชการตลอด
ถึงทวยราษฎร์ พร้อมกันเริ่มตั้งปริภาวนพิธีเศกน้ำพระปริตรเพนกิจ
เบื้องต้นในวันนั้น

๐ ขอเชิญเทพยนิกรผู้มีจิตต์เมตตาในหมู่มนุษย์ คอยอารีอุทหนุน
ในกิจน้อยใหญ่ทุกประการ จงมาเปนสหาย ณ สันนิบาตสถานที่ตั้งมณฑล
พิธีนี้ เพื่อช่วยประสิทธิ์สวัสดิ์ในน้ำพระพุทธรูปด้วยเทวฤทธิ์ ฯ อนึ่ง
ขอหม่อมผู้ศักดิ์สิทธิ์ ตั้งตั้งแต่เทพยดาเจ้าผู้เนา ณ (ออกชื่อสถานที่
ทำการพิธี) เจดีย์สถานนี้ แลเทพยดาผู้สถิตย์ในบุรีทุกตำบล จงมีกมล
ปราโมทย์ รับพลีทั้ง ๒ ประการ คือ อามิสพลี มีต้นว่าโภชนาหาร
แลสักการะภักดิ์ ธรรมพลี คือ กุศลชัณห์ซึ่งจะบำเพ็ญในงานนี้ แลจง
มีไมตรีจิตต์ อภิบาลสมเด็จพระบรมนารถบพิตร พระมงกุฎเกล้าเจ้าสยาม
ปรากฏไปนานาประเทศทุกเขตรัชนัรัชสิมา ปราศจากสรรพภัยพยาธิ-
ทุกข์ เสวยไอศวรรยศุขที่ขำยุสมชนมสวัสดิ์ ตลอดถึงพระองค์สมเด็จพระ
พระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี แลพระราชวง-
ษานวงษ์มนตรีมุขเสนามาตย์ราชบริพาร สมณพราหมณาจารย์ประชา-
นิกรทั้งในกรุงเทพมหานคร ทั้งในหัวเมืองมณฑลชั้นในชั้นนอกทุก

จังหวัดทั่วรัชสีมาอาณาเขตร์ ฯ อนึ่ง ขอจงบันทาลไพรชประเทศให้เป็น
 สัมพันธมิตรสนิทสนม น้อมนำประโยชน์มาสู่พระนครให้สมบูรณ์ภู
 ลสวัสดิ์ ยังหมุ่เสนาให้มีนัสร่วมสามัคคีธรรมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
 มั่นคงในความสวามิภักดิ์เป็นกำลังรักษารัชสีมาให้ราบคาบ มีสุรภาพ
 ให้มหาญพองจะต่อยุทธชิงชัยจากศัตรู เมื่อถึงเวลาจะเข้าสู่สงครามไม่
 ขามขยาด ยังหมุ่มาตย์ให้พักรพร้อมสมานะฉันท์ ช่วยกันปฏิบัติราชกิจ
 ด้วยความสัตย์สุจริตกตัญญู เป็นกำลังคำชูพระราชอาณาจักรให้เจริญมั่น
 ยังสรรพอุปัทวะอย่าให้เกิดมีแก่ประชาชน ยังฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล
 เกอกุลแก่สรรพธัญญาหารพืชผลพุกษาลดาชาติ ยังเหล่าสัตว์จตุบาท
 ทวิบาทให้ปราศจากภัยอันตราย เกิดสืบพืชพันธุ์เจริญแพร่หลาย เป็น
 อุปการแก่นุชนุญนิกร ยังพระมหานครให้สมบูรณ์โดยโอกาสสมบัติไหล
 หลั่งถั่งมาทั่วทิศานุทิศ ขอจงประสิทธิศุภมณูญผล โดยนัยประกาศอัน
 อาตมะพรรณามาจน ๕ ฯ

ประกาศพระราชพิธีฉัตรมงคล

รายละเอียดโคลงสาม*

๐ สรวมชีพสุลึกรประนต แทบบงกชยุคลบาท รับพระบรม-
ราชวโรกาส จัตุบรรหารคำประกาศในมงคลราชพิธี แต่สงฆ์มีคณะ-
ราชา บันดาประชุมเนาใน อิกเทพไทอันเรืองฤทธิ์ สิงสถิตย่นภาภาศ
ภูมิเทวราชพฤษกษพิมาน อิกสถานเทพารักษ์ หลักพระนครเสื่อเมือง
ทรงเมืองเรืองมหิทธิฤทธิ์ ล้วนศักดิ์สิทธิ์ทรงเดช เทเวศร์นพพล
เสวตรจักร สยามรัฐเทวาริราช มีอำนาจทุกเทวัญ ทรงทิพยภรณ์ทิพย-
เนตร์ เชิญเทเวศร์มวณมา ในมหามณเฑียรสถิตย์ จงตั้งจิตรปราโมช
จงตั้งไสตรคอยสดับ รับรสพจนประกาศ ด้วยพระบาทบรมนเรนทร์
สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชเจ้า ปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชเจ้า
พินิตประชานารถ มหาสมมตวงษ์ อดิศักดิ์วิมลรัตน์ รัชตติยราช
นิกรโศม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมิกมหา-
ราชาธิราช บรมนารถบพิตรพระมงกุฎเกล้าเจ้าจอมภพ ทรงพระปรารภ
สัมพัจฉระสมัย ในกติกมาศราชพิธี คล้ายดิถีบรมราชาภิเศกามิสิต เสด็จ
สถิตย์เถลิงถวัลยราชสมบัติ เป็นบรมชัตติยราชราชบำรุง กรุงเทพมหานคร
นคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราช-
ธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน มานพระหฤไทยจ้านง ประสงค์

* หนังสือ ประกาศการพระราชพิธี เล่ม ๑ หน้า ๑๐๕ ถึงหน้า ๑๑๐ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระสมมตอมรินทร์ฯ ทรงเรียบเรียง พิมพ์ครั้งแรก ในงานพระศพ กรมพระสมมต-
อมรินทร์ฯ พ.ศ. ๒๔๕๘ โรงพิมพ์ไทย สะพานยศเส

สักการมเหศักดิ์ เทพยบริรักษ์ราชนิเวศ เณลิมหมหาเสวตรฉัตร สมเด็จพระ
 บรมชัตติยาธิเบนท์ พระปรเมนทรมหามกุฎ สุธสมมุติเทพยพงษ์
 ทรงพระราชดำริห์ตั้งไว้ ให้เป็นราชจริยานุกิจ อุทิศในนิพัทธกุศล
 เพื่อกุศลผลทรงอำนวยการ อวยแด่เทพยนิกร สโมสรอนุโมทนา มหามงคล
 ราชพิธี มีในเพ็ญวิสาขมาส ราชดำริห์ดำรัสโปรด ให้สมโภชเสวตร-
 ฉัตรไชย ในพระที่นั่งทั้งสามตามกำหนดวันกาล ราชฐานตั้งแต่ง แห่ง
 ที่เป็นพุทธอาสน์ ปูลาดเลิศครุฑา ตั้งปฏิมาไชยสำหรับ นั้บรัชกาลทุก
 พระองค์ เป็นที่ทรงบูชา ราชสถิตยบรมอาสน์ ตั้งเบญจราชกกุธภัณฑ์
 พระแสงขรรค์เนาวรัตน์ จัดตั้งเครื่องพลีกรรม ธรรมามิสอุตม เป็น
 ประชุมราชบัญญัติ เนื่องประเพณีพัทธมานาน ครั้นถึงกาลเบญจมาศ ตรัส
 ให้เลื่อนวันมงคลพิเศษ ตกอยู่เขตพรตจิกายนมาศ ทรงพระราชอนุ-
 วัตรต่อตาม ให้มีความสถาพรพิพัฒน์ ทรงดำริห์จัดเพิ่มเติม เสริมการ
 ราชพิธี ให้มีการสนับนิต พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ถานันดร
 ตระกูลดำรง พระบรมวงษานุวงศ์ พงษ์มูลเสนามาตย์ ประกาศนาม
 สำเนียง เรียกราชจุลจอมเกล้า มีกำหนดเกล้าสามฐาน พระราชทาน
 โดยลำดับ รมตราที่ประชุม ต่างกรมผู้ใหญ่เจ้าพระยา รองลงมาตราชั้น
 สอง ที่พานทองเจ้าขุนนางรับชั้น ลำดับที่สาม รับตามตระกูลสืบวงศ์
 ทรงพระราชบัญญัติปรากฏ เป็นพระเกียรติยศสืบไป ในพระราชพิธีเพิ่ม-
 เติม เณลิชัตติยจริยานุวัตร วรพิพัฒน์ดำรง ทรงอำนวยการประกาศ
 พระราชทานแล้วเสร็จ เสด็จดำเนินด้วยพระบาท สู่ปราสาทศิวิไลย ตั้ง
 พระฤไทยบังคม พระบรมรูปมหิบาล เครื่องนมัสการครบครัน บันดา

พระประยูรญาติ ข้าราชการพรั่งพร้อม สักการน้อมเทียนรูป บังคมบรม
รูปจอมภพ ครบทุกพระองค์อัครราช เนื่องประวัติแต่ประฐม เปน
อนุกรมสืบมานาน ครั้นรัชกาลปัตยุบัน วันพระราชพิธี คงมีใน
พฤศจิกายน การมงคลเฉลิมเสวตรฉัตร บรรจงจัดมากมี ราชพลี-
ธรรมาภิศ อำนวยจิตรล้นประณีต ตามจารีตราชจริยา ประชุมราชา
คณะสงฆ์ ทรงสดับปรีตสาธยาย ถวายอาหารภัตตร จีวรวิจิตร ราชูทิศ
แด่ทวยเทพย มวณอมรเสพย์ธรรมพลี จงปรีติรับอนุโมทนา ทั้งวรา-
มิศบำบวง สังเวศรวงทวยเทเวศร สิ่งพิเศษแต่งตั้งถวาย หลายหลาก
เลิศกษโภชน์ เอ็มโชนพร้อมพรั่ง ในพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เชิญ
เทวราชชุมนุมพลัน ในวันเป็นศรีสวัสดิ์ เอกาทศัมพฤศจิกายน มงคล
ราชพิธีการ ในราชสถานนฤเบศร์ หม่อมมรเมศรสมาคม เชิญชมมหา
ราชศิริรัตน์ นพปตลเสวตรฉัตรกางกั้น ทั้งราชูปรโลกเพ็ญเพียบ เรียบ-
เรียงตั้งแต่บรรพ์ พลันแต่งตั้งต่อเติม เฉลิมพระเกียรติเจ้าหล้า กำหนด
นับสังวัจระ ห้าสิบห้าสองคุณ มากนอ ๖

◎ จรูญพระเกียรติไฟโรจ
ฤทธิพาการแจ่มฟ้า

◎ พระเดชกลทุกทิศ
เพิกพิบัติพังฝ่าย

◎ เปรมกมลทุกเมื่อ
เป็นสุขทุกคำเข้า

ปรากฏโชติทั่วหล้า
ส่องพณภูมิณ ทลนา ๖

มวณอมิตรหมู่ร้าย
ผ่องพันไทยเกษม ๖

เพื่อพระคุณอยู่เกล้า
ทั่วหน้าประชากร แลนา ๖

- ◎ ขจรพระยศอิงเอิก ไกรเกริกทั่วแดนตำว
ทุกประเทศไทท้าว อ่อนเกล้าถวายคำ นัสนา ๖
- ◎ ทรงทำทานบริจาค ชนจนยากจ่ายให้
ราชทรัพย์ห่อนขาดไร ถึงท้นมุนมา เนืองนา ๖
- ◎ พระวาจาไพเราะห์ เสนาะโสตรท้วน้า
เป็นที่รักประชาข้า บาทช้องถวายไชย ๖
- ◎ พระหฤทัยมั่นคงทรง ดำรงยุติธรรมตั้ง
มละอคะติง^๕ สิ้นเสื่อมโทษ ๖
- ◎ กิจใดเป็นราชันี บพิตรตั้งไว้
ทรงประพติห่อนไต่ ชาติเว่นคงเสมอ ๖
- ◎ พระคุณเลอเลิศลบ ในพื้นภพแผ่นสยาม ความเจริญทั่ว
หล้า ทวยไพร่ฟ้าอยู่เย็น ส่างข้อเชิญเป็นสุข เสื่อมสิ่งทุกชาติวิบูลย์-
เดชปกเกล้า ข้าพระพุทธเจ้าแลข้า ทูลล่องถ้วนท้วนน้ำ ชุ่มชื้นดวง
กระมล
- ◎ ทลทิววันพรั่ง รุ่งแล้วจักพลีกรรม เทพยอันมหิทธิเดช
ซึ่งประเวศมาใน พระที่นั่งไทธิบัติ จงมีมนัสปราโมช รับเครื่องโภชน
สักการ มังฆาหารพฤกษผล อิกสุคนธ์รูปเทียนทอง สิ่งทั้งผองบำบวง
สังเวสรวงเทวัญ โดยแบบบรรพบุชา ยาควิธีค่านับ เทพยจงรับวรามิส
แล้วตั้งจิตระโมทนา บันดาพระราชกุศล ผลพิเศษทรงบำเพ็ญ เป็น
ธรรมพลีบรรณาการ พระราชทานอุทิศไป แดเทพยไทยทั้งมวล ควร
เคารพรับด้วยดี จงมีกตัญญูจิตระ คิดพระคุณจอมกระษัตร์ บรมชัตติยา-

ธิปไตย ตั้งพระไทยสักการ จงอภิบาลป้องกัน สรรพไทยภักดี ขจัดหมู่
 อรินราชไพร่ อย่าให้ม้าย้ายือกอาจ พึงขยันชยาคำเยง เกรงมหิศ-
 วรรณภาพ นำราชลามมานบ สบสักการมากมี ถวายอัญชลีบาทบงสุ
 ทรงพระเจริญสุขสวัสดิ์ พืพัฒนโยสคม บรมรัตนราไชย มไหสุริย-
 สวรรยาริบัติ ถวัลยราชสมบัติไพบุลย์ ภูลพระเกียรติไพศาล มานพระ-
 หฤทัยจำนง ราชประสงค์จงสำเร็จ เสด็จดับการกิดกัน ชันคู่แข่งชันชัต
 ดำรงสุขอัฐวิบูลยผล ทฤษฎาคมชนม์ถาวรสถิตย ราชกิจสิทธิทุกประการ
 เสวยสวัสดิ์สำราญไร้พระโรค สรรพสิ่งอาโภคจงขจัด พิบัตีสว่างไสย
 เกษมสุข บำราศทุกขทุกทิพารাত্রี อนึ่งขอเทพยจงมีกรุณา ช่วยกัน
 รักษาชาติดิวงษ์ องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพัน-
 ปีหลวง ปวงพระราชวงษานุวงศ์ฝ่ายหน้าฝ่ายใน จงผ่องใสสุขนิรันตร
 สถิตยสถาพรเจริญสวัสดิ์ บำบัดสรรพโรคาพาธ บำราศสรรพภัยอันตราย
 สรรพทุกข์ทั้งหลายอย่าพ้องพาน ให้พระชนมย์ยืนนานทุกพระองค์ อนึ่ง
 ขอจงเทพยดา ช่วยรักษาเสวกามาตย์ สมณพราหมณาชาติประชากร ให้
 สถาพรทุกทุกตน จงเจริญชนม์ศิริสวัสดิ์ ขจัดโรคภัยอันตราย ถ้วยเทวา-
 ธิบายทุกประการ แล้วจงบันดาลสวัสดิ์โสภณ ให้ตกตามฤตติ อย่าให้มีกาล
 พิบัตี ในสยามจังหวัดรัฐสีมา สกลวรรณาเขตร์ ไทเทเวศร์ช่วยระงับ
 ดับเหตุร้ายกลายตี จงมีความสุขทุกเวลา ถ้วยเทวานุภาพ ทราบหฤทัย
 เนื่องนิตย ทว่าทุกทิศทุกประเทศ ให้พระเดชเจ้าหล้า อยู่คู่ฟ้าเตือนทวัน
 อยู่รู้พลันเสื่อมมลาย เจริญสุขสบายทุกเมื่อ เพื่อพระคุณปกเกล้า ส่าง
 สิ่งเศร้าอยู่เย็น เสื่อมสิ่งเข็ญสำราญ ผ่องแผ้วไพไทยพิบัติ สรรวมศิริ

สวัตติเณองนิตยํ สรวมสิทธิเทพยเณองนันทํ สรวมพรสรรพเทเวศร
สรวมสุรเศชเทวินทรํ ประติทินภิญโญยศ ปรากฎแผ่ไพศาล เทวธิบาล
บารุง ผดุงพระเกียรตินฤเบศร อยู่คู่เศตรคินฟ้า ขอประสิทธิดังข้าบาท
พร้องทุกประการ น้เเทอญ ฯ

ฉันท์กล่อมพระเศวตวชิรพาหะ*

หลวงธรรมาภิเษก (ฉึก จิตรฉึก) แต่ง

๐๖ สรวมชีพอภิวันทนอัญชลี นบคุณพระศรี
ไตรรัตนพิเศษโสภณ
สรวมสวัสดิพิพัฒมงคล สฤทธราชมณฑล
พิธีถวายบุญบูชา
ข้าบาทอภิวาททเวา ท้าวพิมานแมนชล
กาศภูมิพฤกษ์ศิริ
อังกาท้องก่อทิกระวี สิริวัตรศรี
ยิ่งแสงแห่งพันรวี
สีกัศตร์เศวตภูษนาภรณ์ สีกัศตร์ธรร
เทิดภาชนรับทักษิณา
ทรงเวทสร้างศาสตร์กันพยา ธัญญ์เหิรพา
หนาสน์พิทศเหมหงษ์
นบทาโมทรวรงค์ วรรณม่วงอ่อนทรง
ภาษาประกาศศรี

* จาก หนังสือ “พระเศวตวชิรพาหะ” หน้า ๓๔ ถึงหน้า ๔๕

กระทรวงมหาดไทยพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ มหาอำมาตย์ตรี พระยา-
เพ็ชรพิไชยศรีสวัสดิ์ ท. ม., ต. จ. ว. รัตน ว. ป. ร. ๔ (แม้น วสันตสิงห์) ณ สุสานหลวง
วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ. ศ. ๒๕๐๕ โรงพิมพ์พระจันทร์ ทำพระจันทร์
พระนคร

สี่หัตถ์ถือนกท้าวธรณี	สังข์จักรกรวี
ไวภูณฐสติยทำงาน	
สงวนเลี้ยงโลกหล้าสากล	แท่นอุรค์พาหน
ระเห็จสุบรรณโอบยบิน	
ให้องค์มหากาลเทวินทร์	สามเนตรสอนิล
สกนธรรตักจันทร	
สังวาลวสุกรีสร้อยกรรฐ์	เคียรภูตกรบัน
เกาะตรีแลบวงบาศผจง	
อาจมล้างสร้างสาปสรพพงษ์	ครองพรตพระทรง
อุศุภาศน์อวยพร	
เคารพพราหมณ์ศบศิคร	สามบาทเจ้ากร
สกนธ์คำแกงแสงฉาน	
ทรงสร้อยผลพฤกษแทนมัลย์	อาศน์เมษชัชวาลย์
ถ้ายสัตตพรณรังษี	
เปนใหญ่ในกุนทพิธิ	ไสยเทพพลี
แห่งโหมกรรมมัสการ	
สี่องค์ทรงรังสรรค์สาร	สี่พงษ์วงษ์วาน
ทั้งพลายแลพังโสภา	
นบสิทธิบตีเทวา	กษภักตร์ภูษา
ภรณ์พรรณสดแสงแสง	

ลูปเฉลิมเจิมจุณจันท์แดง	กายล่ำคำแดง
มโหรีมหิทธิฤทธิ์ราญ	
กรกระลิ่งบาศชอกซสาร	เหิรอาศน์ชวตชาญ
เชียวคิลปวิทย์วุฒิไกร	
อิกองค์กรรติเกยยเทวไท	หกภักตร์ประไพ
เพียงจันทรผ่องเพ็ญพิมล	
ทวาทศหัตถ์บาทศาสตร์ถกล	หอกสังข์ศรยล
สง่ายังสุรยรังษี	
มยุรอาศน์ยาตรทยานเมฆนิ	คือเทวบดี
อตุลยเดชดำรง	
เคารพนบเทพย์ทุกองค์	ขออัญเชิญจง
ทุกท้าวสถิตยัมณฑล	
ราชพิธีกรรมมงคล	พร้อมสรรพค่านน
ค่านับถวายเทวา	
เชิญปราโมทย์รับแล้วอา	วีรกรักษา
ประสิทธิพรเสริมทรง	
แต่องค์สมเด็จพระมง	กุฎเกล้าจักรพงษ์
พิสุทธิเทพอวตาร	
ผู้ผดุงกรุงเทพมหานคร	ที่हरรัชกาล
ให้ทรงสวัสดิ์สมบุรณ์	

พร้อมพระราชวงษ์พงษ์ประยูร	เสนามาตย์ทูล
ล่องพระบาทบริพา	
สมณชีพราหมณาจารย์	อาณาประชาบาล
แลปวงคณานรชน	
สยามรัฐทั่วทุกมณฑล	จงเจริญศุภผล
ทวยเดชพระเจ้าจอมประชา	
แต่พระองค์ทรงเถลิงถวัลยา	ธิปไตยมูรธา
ภิเศกเปนเอกไอสวรรย์	
บารมีพระมากอนันต์	เกริกเกียรติยศจรรย
แต่เริ่มในรัชพรรษา	
ได้สิ่งพิเศษนานา	เฉลิมพระเดชา
นุภาพเบืองบตบงส์	
ควรอ้างอาทิจือธง	กระบี่ชยุทชยง
แลกรุฬพ่าห่อไฟ	
อีกพระแสงศรสุไกร	กำลังรามไชย
เซวขจักษกร	
บัดนี้มีเศวตกฤษร	แต่หนอคร
มาสู่บรมสมภาร	
ทวยเดชบุญญาภินิหาร	หากมาบันกาล
ให้เห็นประจักษ์แจ้งใจ	

ช้างนั้มีประณมเหตุไช	เดิมพระยาพิไช
ยะรณรงค์สงคราม	
ผู้ว่าราชการเมืองนาม	พิจิตรไต้ความ
ขณะเที่ยวตรวจราชการ	
ว่ามีมงคลคชสาร	ผิวผ่องโอฬาร
และอยู่ ณ โขลงเดือนจรัส	
ในแขวงพิจิตรต่อกัน	กับนครสวรรค์
เป็นถิ่นสำนักพักพง	
นำข่าวทูลพระบรมวงศ์	กรมหลวงดำรง
ราชกิจกระทรวงมหาดไทย	
ตรัสทราบตราสั่งทันใด	ให้พระยาพิไช
จักษุฉะชตชินชาญ	
พร้อมเครื่องบาตรขอหมอควาญ	ออกจากสถาน
พิษณุโลกมณฑล	
พระเกียรติคุมต๋อกองมณ	ทลนครสวรรค์ปน
สมทบเที่ยวเลาะเสาะหา	
แต่เดือนเมษถึงมิถุนา	ยันต้นธรรว
ต่างคนต่างค้นวนเวียน	
วันครุฑที่แปดพระเกียรติ	ฆรรษผู้เพียร
พอพบก็คล้องกุญชร	

เผือกพลายไค้ที่ราวคอน	อำเภอเมืองนคร
สวรรณคำบลเนินโพธิ์	
พระยาเทศาแสนโส	มนัสชาวสงโท
รเลขมากราบทูลฉลอง	
ความทราบใต้เบื้องบาทล่อง	โปรดเกล้าสั่งสนอง
ให้เลี้ยงบำรุงอภิบาล	
ฝึกหัดขัดเชื่องเชิงชาญ	กิริยาอาการ
ก็แหม่ก็ช้าน่ายล	
ยับยั้งอยู่ยังมณฑล	นครสวรรค์จัน
ลุดุฎกษโอร	
จึงพาพระยาขสาร	สู่แพตระการ
แลล่องนทีลีลา	
บรรลุกรุงเทพมหา	นครพสุตจิกา
ย่นร้อยสามสิบศกนิยม	
วันที่ที่หกอุคม	ฤกษ์มงคลสม
โภชแห่สู่โรงรุจี	
โปรดให้กอบกิจพิธี	สงฆ์พร้อมพราหมณ์ชี
โดยชอบระบอบแบบบรรพ์	
เฉลิมขวัญคุณลัษณ์ลาวรรณ	สมเด็จพระทรงธรรม
ธิดาประสาทสมญา	

ว่าพระเศวตวชิรพา	ทเลศลักษณ์
พิเศชยานสารทรง	
ฟุ้งพราจากไพรไกลดง	เกลือกจะพะวง
ละห้อยแลหวนหาพนาค์	
สรวมเชชเทเวศร์ทุกสถาน	กลแถบันกาล
พระคชให้คล้ายหยาศัลย์	
เชื้อฟุ้งถ้อยคำรำพัน	สุภาชิตอัน
ข้าบาทประสาสน์สารสอน ฯ	
๐ อ้าพ่อพิไลยศกลลัก	ษณอรรคคเชนทร
อันเลิศประเสริฐคุณะนิกร	คชล้ำเฉลิมพงษ์
เกิดกับสำหรับพระบารมี	ปรเมนทร์นเรนทร์ทรง
เปนราชพาหนะธำรง	วรเกียรติกระษัตรา
อ้าพ่อนะจงวิริยทั้ง	จิตรโสมนัส
มอบชีพฉลองพระกรุณา	คุณเบื้องพระบาทบงสุ
จงมั่นกตัญญูสุจริต	นิจกิตพระคุณคง
อย่าหวั่นระลวงจิตรจำนง	นิทรกิน ณ ถิ่นไพร
อ้าพ่อประกาศุชิกริรมย์	ณ พนมพนอมไศล
อย่างหลงพะวงนิยมใน	ศุขนั้นมิเปนการ
ล้วนสรรพไทยพิพิธพา	ลประทุษฐรางควาน
มัวมุลอเนกวนวนาน	ครยากระวังตน

อยู่แต่ลำพังคชอำเภอ
หวาดทวนนัยนักรอรณ

ยามเดินก็เดินบมิตวาก
เบียดเสียดคณาพลคำรี

แม่หนักพิรากลระอา
กราดเกรี้ยวกระโชกชวนะชวณ

ตงคอนอศูรคตพนัค
กรวดแสงศิลาฆะนะทรา

กัณฑ์ระวังบดกระไล
หากโศกมิตบชวินิยม

อีกสรรพพวกผรุสชน
คอยท่ากระล่ำกรประมาณ

พรานไพรก็ปองประทุฐโทษ
ค้อมยืมมลาญชนมสา

ทุกสิ่งมีสิ้นปรีวิตก
พ่อเอยจะอาลยไฉน

หน้าแล้งก็แสงสุริยผ่าว
ร้อนแรงและเพลิงพนัสะภิน

หน้าฝนคำรนนกคณอง
แหล่งนอนก้นองพิรุณชล

จิตรในพนาสนท
นฤเว็นระหว่างมี

คตในพนาลี
จิตรร้ายระคมกวน

จรพาระหกหวน
บมิจรก็จำคลา

ทุมะชัญและหนามหนา
คมเหยียบระบมกรม

รถไฟทุรศคม
ผิและรอตก็ริมลาญ

จรคต ณ ไพรสาณท
สือเนกนานา

เพราะประโยชน์จะเอางา
หสไอ้อนาถใจ

สรทกสท้านไภย
บมิจวรจะหวนถวิล

กระอุอ้าวกระอายคิน
ทนะพล่งพะโพลงพน

สุรก็้องกระหิมหน
ยุ่งและเหลือบประตงกวน

หน้าหนาว ณ คราวหิมะอุบัติ
 เย็นเยือกสยของสรีรยวน
 อ้าพ่อนาตุรล้าเกื้อ
 อ้าพ้อและอย่ากมลกง
 ไร้ศุขและทุกข์ขจรมา
 ควรแห่งเสน่หวัณนรินทร์

ยะเหยาะหยัคและลมหวาน
 บมิสิ่งจะมุงบัง
 บมิกวรคหนึ่งหวัง
 วลห้วงพนมวัน
 มนะว่าประหวั้นขวัญ
 ตรหน้ายนิยมถวิล ฯ

๐๐ กรุงเทพมหานคร
 สมบูรณ์บุรีอิน
 เมืองชั้นอำเภอเขตร
 ทุกคามนิคมชน
 แพพ้อชลอล่อง
 ลาศไค้ทฤษฏี
 เพียบโภคะมั่งคั่ง
 ตำรวจและทวยหาญ
 กำนันผู้ใหญ่บ้าน
 ทุกสรรพตำบล
 จากนครสวรรค์ผ่าน
 ล่วงล่องละเลียบธา
 ไชยนาทบุรีอิน
 อ่างทองทุรศกม

อมรรัตน์โกสินทร์
 ทรเทียบก็เปรียบกล
 และประเทศมณฑล
 บทศุขกระเซมศรี
 จรท้องถิ่นลี
 ระยะทุกนิคมสถาน
 ธนะทั้งประชาบาล
 กิจพิทักษ์ประจำหน
 กรมการอำเภอыл
 บริรักษรักษา
 พยุห์ด่านศิริมา
 นียทางมโนรมย์
 ทบุรินและสิงห์พรหม
 นละล่องชลากลา

ผ่านเขตรกรุงเก่า
 นีนท์บุรีมา
 เวียงวังสพรั่งพร้อม

ปราสาทตระการปาน
 แผเทียบประทับท่า
 รถม้าประชาชน

ต่างต่างกระทรวงสถาน
 กระทรวงยุทธนาวา
 มุ่งมรรคลีลา
 ผ่านย่านสถานยล

ต่างประเทศกระทรวงอัน
 ต่างเมืองและต่างมา
 หอรัษฎากร
 คลังทรัพย์กำกับใบ

พุทธาธิวาสวัด
 สถิตยพุทธมณีนี
 เปนปูชนียวัตถุ
 คู่หล้าเฉลิมเมือง

ศาลากระลาโหม
 รวบรวมกำลังพล

จรเข้าประทุมธา
 ลุกรุงเทพมหานคร
 สิม่าบ้อมและปราการ

ทิพเวชยันต์บน
 จรคลาก็ไต้ยล
 คฤห์ตึกคระกรีกตา

ก็สอ่านสอาภา
 ฐระบ้อง ณ ท้องชล
 ก็ลุนำพระลานถนน
 วยะรัตยาคลา

กิจสรรพภาษา
 ฐระการสถานไกล
 พิพัฒน์ตอนแผนกใน
 ธนบัตรและบาณชี

พระศรีรัตนมณีร์
 ศิริเลิศมลังเมลีอง
 ฤจรัสเจริญเรือง
 สุขวัฒน์พิพัฒผล

กิจโรมอรินรณ
 และพิทักษ์ไพรทรวง

ถิ่นทองสนามหลวง
 คับคั่งและจกัจ้ง
 สนามสถิตยัยุต
 ผิดชอบคฤ
 ถนนราชดำเนินวาง
 เรียบรูกขเลไสว
 โรงยุทธศึกษา
 นายร้อยทหารชาญ
 มาศลตำบลสพาน
 แหล่งโรงทหารวัล
 วัดเบญจมบพิตร
 เปนที่ผดุงความ
 สอนจิตรลดาตาส
 ปานมีณแมนหน
 สู่สวนกุสิตถล
 รื่นรูกษ์สนุกปาน
 เสือป่าคณาเนก
 ตามราชประสงคัทรง
 ผักหักจะสืบข่าว
 ช่วยแรงทหารหาญ

คณะปวงทหารบัง
 หวะประยุทธ์ไกรกร
 ติธรรมกุตตราช
 นรกิจพินิจไฉย
 ระกะกลางและนอกใน
 ระตะนัระรันลาน
 วิทยานุสาสน์สาร
 นิตรอนนรงค์รัน
 มหมานะรังสรรค์
 ลภอาจสอางาม
 ทรกะกุสิตวนาราม
 ศุขส่วนกุศลผล
 ทุมชาติตระการกล
 ผิและหากผดุงกาล
 คุจนนทัวโนทยาน
 สุรโลกชลอลง
 อติเรกฤดีปลง
 คำวิธัฐาปนาการ
 อริก้าวกัศตราญ
 ธุระรับสตัยล

หักข้อมก็พร้อมพรัก
 ศักดิ์ศิลป์วิบุณ
 ล้วนรักประชานารถ
 รักศาสน์เสมอใจ
 ว่างสวนกุสิดสรรค์
 แลเลิศมโหฬาร
 มากมีพระที่นั่ง
 อัมพรสถานมณ
 โอฬารพิมานเมฆ
 อนันตสมาคม
 อำเภอละโวทัย
 โรงโอรังโฮฐาน
 รมรื่นณพื้นลาด
 พร้อมเครื่องคเชนทร์เจลา
 พ่อยู่จะปลั่งปลัม
 รับราชบ้านาญมี
 พร้อมเครื่องประดักยศ
 พร้อมสารพัดอัน
 สพรังผู้บำเรอรักษ์
 บำราบภยันตร

และสมัคแสงผล
 กิจวัตรวินัยไกร
 และรักษาติประชาไทย
 และรักสัจย์เสมอปราน
 คุจชั้นกุสิดสถาน
 กลหยาดโพยมหน
 สรพรั่งสพริบยล
 ทิวเล่ห์จะลอยลม
 อภิเศกกุสิดสม
 กลเทพบันดาล
 อภิรมย์สำราญ
 ธิประสิทธิ์สถิตยเนา
 สรอาศสอ้านเพรา
 จลุล้วนมเลื่องสี
 สละลัมพนาลี
 สุขปนคำณุนครัน
 กชล้วนประดักชูสร
 มหะคาวราภรณ์
 และพิทักษ์บำรุงสอน
 และบำราศนิวันตราย

นำหน้าอาหาร
แสนสุขสนุกสบาย

จะประมาณก็เหลือหลาย
บริบูรณ์ประมุลมาน ๖

◎ กล่าวกล่อมถนอมคชกำนูน	คำนวณประมุล
ประมวญประวติจัดผจง	
โดยไนยพระเจ้าบรมวงศ์	กรมหลวงดำรง
ผู้รับพระราชโองการ	
ตรัสสั่งข้าบาทบพมลาย	ให้รังสรรค์สาร
กล่อมพระคชมิ่งมงคล	
นามหลวงธรรมาภิมณฑ์	ถิกผู้นิพนธ์
ผูกฉันทพากย์พรรณา	
อาไศรยพระบรมราชา	ธิบายเหว
ทิวรรคปกรณเวทวงศ์	
ซึ่งทรงวิริยะสะสาง	สอบค้นค้นปาง
ปูราณวาทศาสตร์ไสย	
เป็นหลักแถลงลักษณะเทพไท	เบื้องบทบุชไนย
นำกล่อมพระคชยศยง	
เกริ่นเกียรติ์พระจอมจักรพงศ์	หลักโลกเลิศมง
กลภพไทยธาตรี	
ทูลถวายในเบื้องบทศรี	เป็นราชพลี
เฉลิมพระยศนฤปดินทร์	

ตราบัพผาลาลมฺสฺญสินธุ
หมกจันทรตระวันการา

สาครคีรีรินทร์

พระยศพระจงกต
วสานอย่าเศร้าเสียมสลาย ฯ

วรยิ่งกัลปา

คำร้องสรรเสริญพระบารมี

ข้าวรพุทธเจ้า
โมทยะอันสมญา
พระเสด็จเถลิงไทย
อยู่พระตำทล
เกรียงพระยศเสริฐเสมอ
สถาพรพระสวยไอย
ผลาญอริประไลย

เหล่าสุรางค์นิกะปาว
วันทะนะ บาทยุค
ในฉัฐรัชสกล
แทนวิบูลย์อตุลยะสาธ
พิศณุเลอกรุชาจร
สวรระนาน
คฤถวายไชย ฌน์

กล่อมช้างสวรรค์^๑

(โคลงสี่สุภาพ)

อัญขยมเข้าบาทผู้	นักนิพนธ์
สมมติสมัญญ์ “เอกชน”	ชื่อใช้
สนามนพทวาร, กมล	ปราโมทย์ นักรนา
รจิตพจน์เจ็ดพระยศไท้	ธิดาขผู้ผดุงสยาม
(กาพย์ดมัย ๑๖)	
ศรีศรีสวัสดิเลิศโอฬาร	อภิวันทนากการ
เคารพนอบนบประนาม	
โชติรัตน์จรัสจรรณูทั้งสาม	ประเสริฐโดยความ
เป็นสรณอนันบรร	
หนึ่งข้าน้อมเกษถวายพร	จอมเจ้าสี่ขร
ไกรลาสทรงอสุภเป็นพาหน์	
หนึ่งนบไท้เทพย์ธาดา	โดยเบื่องเวหา
เลอหงส์วิหคเหิรทยาน	
นบเทพย์สมญาพระกาฬ	ระเห็จเหิรคักนาคันต์
โดยเรศเป็นอาสน์ฉลององค์	
น้อมเทพย์จตุรภุชขรรยง	นาคบัลลังก์ทรง
นิทราเหนือกะสินธุ์กษิรธาร	

๑. จากหนังสือ “วรรณกรรม” ของ กวีเอก ชิต บุรทัต จัดพิมพ์โดย บริษัทไอเคียนสโตร
๖๓ ตรงข้ามนิเวศน์ พระนคร, ๒๐ บาท. • กันยายน พ. ศ. ๒๔๕๔

สื่องค์ทรงฤทธิ์มากมาย มารังสฤษดิ์สาร
 พังพลายสืบเผ่าสีพงษ์
 ถวายกรเทวกรรมอันทรง ฤทธิ์ศักดิ์อีกองค์
 ชันธกุมารมิ่งคิวงกูร
 อีกองค์พารสหัตถ์ไพบูลย์ หกพัคตร์เถลิงมยุร
 เป็นเทวอาสน์พาหน
 นบพระพิมเณศทรงพล พิมเณศวรสกล
 เสรีข้าถวายกรนมัสการ
 ขอเชิญเทพย์ไท่ทุกสถาน ท้าวพิภพจักรพาพ
 อันข้าชุมนุมอนันต์
 ประชุมในโรงพิธีอัน งามสง่าเี่ยมดงัน
 เวหาสวิลาศบรรจง
 โดยรอบเรียบเรียงรายธง เทียวเถือกอลงก์
 ยะยาบยะยับประทับประดา
 ราชวัตรฉัตรประจำเจดตา สรรพพิศโสภา
 อำพลพิพิธพิงชม
 ภายในเนืองแน่นอนุกรม สักการสรรสม
 ตั้งวายเครื่องไหว้สังเว
 มาลากันธวิเลปนร่ำเพย หอมชื่นชวนเซย
 ลาชะอุบะบายศรี

เทียนทองรูปถ้องโสภี จุนจันทกะแจจะมี
 มาลัยมากหลายหลากหลายพรรณ
 เชิญรับอามิสพลีอัน ทรงสั่งจัดสรร
 สมควรสักการบูชา
 เพื่อขอเทวฤทธิมหิทธา นุภาพเพือมา
 กำจัดอุปัทโทยภัย
 อุปสรรคอุปัทวันตรายใน นอก, กาลใด ๆ
 อย่าพึงยำยปีทา
 สยามรัฐมณฑลมหา จังหวัดสีมา
 ตลอดจนสมบูรณ
 อภิรักษ์ปิ่นผไทมไหศุรย์ จัตุรแก้วอนุกุล
 กงเกษราษฏร์ฉัตร์ราชกาล
 ให้ทรงพระเกษมสำราญ พระกมลมาน
 ทุกทุกทิพรัตินิรันดร์
 นีรทุกขนีรโศรกส่ำสรรพ นีรโรคภัยัน
 ตรายอย่าพ้องพะพาน
 ฝ่าล่องธูลีบทมัลย์ จงปลาสนาการ
 อย่ากลากลายพระบาทยุคล
 ขอพระองค์ทรงฉลองพระชนม์ พรรษาอนันต์
 อนันต์จำเนียรยืนนาน
 พระยศพระเกียรติไพศาล เกริกกฤฎาการ
 ทุกเทศทุกทิศินแสง

สยงสยอนห่อนอาจออกแสดง ฤทธิราชเปลี่ยนแปลง
ทำลายมิตรภาพมากระทำ

ย้ายถิ่นสยาม – พระอำ นางปกแผ่กำ –
จ่ายจวบเงินจบบัดผี

น้อมมัลลย์ถวายเมืองโตยมี จงรักภักดี
ต่อบาทรัชราชนรินทร์

ข้าพระพุทธเจ้าทวยจินต์ กะวีเวียกยิน
ชาวควรปราโมทย์ฤดี

คือกเชนทรรัตน์รุจี นัยเนตรวรรณวี
สรรพวงค์โสภาคไพบุลย์

อันเป็นราชพาหน์มาพูน เพิ่มพระเกียรติคุณ
พระเดชพระยศยิ่งยง

สมลักษณะตระกูลมาตงค์ ประกอบสมทรง
เกิดด้วยบุญฤทธิเพียบเพ็ญ

กล้องไถ่ล่วงแล้วมาสเบญจะ, จวบกาลเป็น
มงคลสมัยควรการ

พวงแพพระคชาธาร โดยลำดับการ
จากนครสวรรค์ธานี

บรรลุนครเทพ ๖ มหาบุรี ร่มเยศดี
๑, คำกาพย์กษัตริย์จันทร์

พฤตจิกายนมาส ๓ วัน	ที่ ๖ คิก. พรรษ
ตั้งสาริกสถนิยม	
เป็นศรีพระนครการชม	กษัตริณบรม
ราชอาสน์ฉลององค์เอารู	
ข้าพระพุทธเจ้าเพิ่มพูล	มาโนชมนุญ
บำเพ็ญสำเร็จเหลือตรา	
ขอกล่าวฉันทบทพจนา	ภรณ์ค้ำยมธรรสา
เกลากล่อมพระเศวตกรินทร์	
เฉลิมพระยศสมมติเทพยชนิน	ทรรณมหินทร์
มหามงกุฎเกษประชา	
(วสันตดิถีฉันท ๑๔)	
อ้า ๆ พระศรีศุภสกัน-	ธวิมลประมวลมา
ซึ่งพรรณและเบืองสกลกะ	ยะพิสุทธ์พิเศษสม
ผุดผ่องประไพนยนะนัย	ฉวีโลมะพิงชม
ไพบุลย์ณลักษณะนิยม	วราชพาหน
อ้าพ้อมิควมณะระลึก	พนะพฤทษอารณ
มารตราบิถามิตระสกล	คณะญาติประยูรพงษ์
ลัทเนาวนากระพนัส	ทุระรัตตะแดนตง
พ้อจ้งสลักสละพะวง	บ มิควรถวิลโหย
แสนยากจะยาตร์บทะจะย่าง	ขณะใดก็ล้ำบาย
เบื่องบาทรบมสริระโรย	และระทุกขระทมทน

พอกับคณาชะคละกล่ำ	จระไกลระหว่างหน
แสงภักษะภุณซ์ตฤณทล	คิริโชคศิลาเนิน
จำจิตต์และจำจระกละไล	เลาะพนัสเขาเขิน
เดินยากก็จำหทยเดิน	ภยะทุกชะพรรเหา
ยามเย็นย่ำสุริยะย้าย	และจะผายณลำนเา
คำคีน ณ รัตติจระเทา	พิศพึงสยของชน
มวนมำห์โชมคคณะประมาณ	จระระราน ณ อารณ
ปีศาจจกาสือนนค์	พนะเริงบรวงวาน
ลำพองคนองสุระสนั่น	อุระพร้นหทัยลาน
เยือกเย็น ณ แนววนะวนาน	ตพิลิกและพึงกลัว
สัตว์ร้ายสพรั่งทฤมชาติ	ขณะมีคฆมุขมัว
ออกเที่ยว ณ รังสิสุริยรัว	ก็จะขบนะบาทา
ทำให้ระบมบทะระบอม	ทุระทุกชะนั๊กหนา
เกิดแผลพุพ่วนและก็จะปรา	กฏปามละลามไป
เดินคั่นและกันตกะจะเกี่ยว	คณะยุรยาตร์ไคล
บุพโพและโลหิตะก็ไหล	พิศะควรรจะล่ำเขิญ
วัสสันต์ฤฤพิรุณะสาค	พยุกาจกะพื่อเย็น
เยือกโชมและซาบชละกะเซ็น	บ้ตะพีกัน่านนง
กรากกรำและซำสุชะบมี	และทวิทุเรศครอง
กายทนะร่ำท่าทุระสนอง	กิตลอค ณ กาลฝน
กิมหันต์ฤฤรกีมิสุข	ทุระทุกชะยั้งค
แสงสุริยจะส่อง ณ พนะสน	ทะและทุ่งและกงคอน

แผ่นดินจะแห้งเพราะสุริย์แผด ระอุเผาโชโลธร
 เหือดแห้งอุทกพระทินกร ตปะเล่ห์ไพลอน
 ดินแตกกระแหงตฤณแห้ง และจะยารถก็เหลือทน
 น้ำท่าจะหารีกวิกล ชลชะตาฤคฤกาล
 ยามกินและยามนิทรยาม จรสูกะทนทาน
 ลำไยระโหยหทยะกาล ทุระภย์ ณ ไพรพนอม
 เหลือบยุงและบึ้งจะระจะราญ วี และร่านจะไต่ตอม
 นับวันจะผ่ายสริระผอม คณะชกก็เสียศีล
 ยังวันจรก ผรุสรวาย มนะหมายจะเบียดบีบ
 มุ่งมาประหารคณะกริ กุมคินาทแผลง
 ตกต้องมิตายก็จะระทม ทุระโหยระโรยแรง
 ฎาบังก็โพนทะแสง ปะทะกล้องและรวี
 ไพรพฤกษ์ประกอบภีรุกะภย์ พิธะมากประมาณมี
 พ่อย่าถวิลมนะฤทิ ฤคหนึ่งกณาสหาย
 กายพ่อยพิสุทธ์ผะกละกลุ กัชมุกขมอมกาย
 ปนบั้งสุเบอนก็จะระกาย ชระเวทนารคน
 เหลือจกธิบายภะพิบัติ ณ พนัสพนาสนท์
 พ่อย่าประวัตินิยามมน ณ สถานมิกวรมย์
 (อุปชาดิฉน์ ๑๑)
 ณ กรุงสยามรัฐ ฐพิพัทโนคม
 กวรจีนและเชยชม อภินันทะสำราญ

กรุงเทพ ฯ มหานคร
 วิชาศวิลัยปาน

พิพิธวิภาคภัณฑ์
 ไพบูลย์มิชชาคแคลน

ปราการประกอบพร้อม
 ทวารพระบุรี

อร่ามวโรภาส
 รุ่งโรจน์จรตพร
 มนเทียรประเทียบทิพย์
 มลัมเลื่องลาญ

คฤสติประเสริฐวาน
 เทียบนันทวันอร
 ควรเพลินเจริญจิตต์
 สยามะรัฐปรา

ประชาภิกรชน
 แสนสำทการหาญ

บุญนัถ ฅ พ้อศรี
 ประสบประเสริฐยนิ
 ระลึกพระคุณอัน
 ราโชปการสา

สุขวรเกษมสานต์
 วระเทพยะเมืองแมน
 อุปโภคะสำแสน
 นระราชภูร์เกษมศรี
 ระยะบ้อมประจำมี
 ฅ ระหว่างประกอบกัน

วรราชวังจันท
 ฅ มณีกนกกาญจน์
 มรุตเพย์พินานสถาน
 คุจะลอย ฅ อัมพร
 อุทยานสโมสร
 วระเทพย์สนันทา
 ชณะพิศตระการตา
 กฏะแสนจะสำราญ

กีสพรั่งเกษมสานต์
 สรพรีบนิกายพณท์
 ศุภลักษณะโถมฉิน
 วรยศอกุลยา
 อติเรกะโอพาร์
 ทระทรงประสิทธิ์สม

ให้พ่อและผาสุข
 สถิตย ฌ โกรมมย
 อร่ามอุไรเรือง
 เพรศแพรวพะแพรวพราย
 เพศานประทับตา
 ประกอบประกบผล
 ฌ แทนสถิตยแล
 ทวย^๕พันสุพรรณเรือง
 เครื่องลาคสอาคเอี่ยม
 ประทับประดาพราย
 ปลันทนภรณ์
 ข่ายกรองกะพองกล
 ภูห้อยระย้าผล
 ประกิจประกอบสร—
 สุพรรณะพัทธ์ปก
 กวงมาสประกัส
 อภรณ์พิพิศ
 วิบูลย ฌ เบื้องสรรพ
 กษารเรศโก
 เลิศลักษณ์เรนทร
 สมศักดิ์ตระกูลสม
 พะ, บุญ^๕เบื่องบรร

นฤทุษฤทัยรท
 รุจิเรขจรูญราย
 และมเลื่องมลังฉาย
 ก็ตระหง่าน ฌ เบื่องบน
 ระกะมาศะเดือกดกล
 คุจะเย้ยพิมานเมื่อง
 วี ก็เลิศวิสัยเหลืออง
 จลุลักษณ์เจลาลาย
 อติเรกอร่ามราย
 ศุภแพรวพิสัยผล
 และสุพรรณอำพล
 มณีกาญจน์ประกอบกัน
 รัตคนพิมลพรรณ
 พพิเศษสุภาภรณ์
 ปฤษฏางกะบวร
 รัศมีระพีพรรณ
 ก็พิจิตรพิสัยวรรณ
 ศุภะเลิศอลงกรณ์
 ษิระโสภนาภรณ์
 คิริเมชลก็กลกัน
 ศิริสมณะยศสร—
 พะประกอบบุญผล

คณามคฺคกาล
พร้อมพรักพิทักษ์น
น้ำท่าผลาหาร
ตระการแลหวานหอม
จะภุญชะโอชา
เอมอัมกมลมาน

จุงพ้อและจงเจริญ
สรานุสภนรฺกาย

(กพฺยฌมฺ ๑๖)

อ้าพ้อขออ้อนวอนเชิญ
ตามในโอวาทานุสนธิ์
อ้นนายหัตถาจารย์ยุบล
โดยคชวิธีทั้งผอง

พ้อจงจำนงจำนอง
อย่าคว่นโทโสโมหันธ์

เคียดขี้งุ่นแก่นฉับพลัน
ถอนชนิกแหล่หลัก – ทำลาย

เบี่ยงสับคั้หัตถาจารย์หงาย
กริ้วโกรธโลดแล่นแปร้นทลวง

ลงทนต์ไล่ตืบเทอตรงวง
กวาญจุกท่อนหยุกเหิมคนอง

คชบาลก็กำวล
ทะประนังประนอมถนอม
บมียากรือคคอม
กัทลิมะพร้าวดาล
ระสไคก็สำราญ
รี้ก็ไค้สะควกคาย
มนะเพลินถวิลหมาย
ณ สถานเกษมเทอญ

พ้อจุงคำเนิน

เบื่องบุรพ์สกล

ตังเจตน์จิตต์จอง

จุกเบื่องบาทถลัน

เงยเคียรเกินกราย

พอนฟาคใหญ่หลวง

ทำพยสโดยพลการผอง	พ่อย่าอย่าปอง
บ่เป็นประโยชน์นิสผล	
พ่จูงถ่อมกายทั้งสกนธ์	มุกุจิตต์ชวายชวน
ประพฤติตามสาสน์นุสร	
อากัปกริยาอาหาร	อุชูปภาพวร
ควรแก่ชยานยรรยง	
เออเพอคชบาลอันจง	ไต่อำรุงสง
เคราะห์ทั้งพิทกษรक्षा	
พ่จูงฤดีปรีดา	ในพระบุญญา
ธการแห่งพระภูธร	
พึงมีมาโนชนนุสร	พระคุณากร
มันจิตต์คิตตังกตัญญู	
ในไถ้ธิเบศร์ผู้ชู	เชิดภพสยามภูว
พุลเพิ่มภริมย์ร่วมเย็น	
ทงไถ้ทรงผดุงพ่เป็น	สุขขจิตทุกข์เข็ญ
ขาดหายห่อนมีปีทา	
นรินทร์รู้ว่อบุติมา	กอบเกอบบุญญา
นุภาพพระผู้ภูมินทร์	
จำนงจงจิตต์คิตถวิล	ฉลองพระคุณนรินทร์
เชิดช้อนพระเกียรติกำจร	
ตั้งขำรำพรรณกลั่นกลอน	มธุรสเอมอร
ฉันทพากย์พจน์เทอญ.	

บทร้องสำหรับนักเรียนทั่วไป

ครุณเราเหล่าทะนงข้างองอาจ
ควัยสืบชาติชนกไทยใจกล้าหาญ
รักษาสัตย์สงวนศักดิ์รักษากฎ
มงกุฎเกล้าเจ้าปราบพระปลุกใจ
เราทั้งหลายมอบกายถวายชีวิต
ราชกิจแล้วไม่ละสละไค้
เพื่อรักษาอิสระคณะไทย
ให้นิยงคงไว้ชั่วดินฟ้า

เพลงมหาชัย ทำนองสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงพระนิพนธ์เมื่อดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงฯ ในคืนรัชกาลที่ ๖ คำของพระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน สลักขณ) แต่งเมื่อมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวงสารประเสริฐ, กรมอาลักษณ์

ร้องครั้งแรกเมื่อบ่ายวันที่ ๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔) เมื่อพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ (ภายหลังเป็นมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี) เสนาบดีกระทรวงธรรมการ นำนักเรียนและลูกเสือ รวม ๑๒,๖๓๘ คน เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทที่ท้องสนามหลวงทูลเกล้าฯ ถวายดอกไม้ธูปเทียน เนื่องในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภช

บทร้องสำหรับลูกเสือ

เหล่าลูกเสือทั่วหน้า

ล้วนเป็นข้าโดยตรง

ในพระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัวทรงธรรม

ธ ก่อกำเนิดกอง

สองเสือป่าลูกเสือ

เป็นประโยชน์เหลือแก่ไทย

เราใฝ่ใจจงรัก

สวามิภักดิ์บรมบาท

คิดช่วยชาติศาสนา

เพื่อรักษาความเป็นไทย

ไกรเกริกเกียรติเจ้าหล้า

ไทยจึ่งไทยค้ำฟ้า

อย่าได้กลับกลาย เทียวนา

เพลงมหาฤกษ์ ทำนองสมเด็จพระเจ้าฟ้า ฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงพระนิพนธ์เมื่อ
ดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้า ฯ กรมหลวง ฯ ในต้นรัชกาลที่ ๖ คำของ
เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) แต่งเมื่อมีบรรดาศักดิ์เป็น พระยา
ไพศาลศิลปศาสตร์, กระทรวงธรรมการ

ร้องครั้งแรกเมื่อปลายวันที่ ๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔) เมื่อพระยาวิสุทธสุริย-
ศักดิ์ (ภายหลังเป็นมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี) เสนาบดีกระทรวง
ธรรมการ นำลูกเสือและนักเรียน รวม ๑๒,๖๓๘ คน เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทที่ท้องสนามหลวง
ทูลเกล้า ฯ ถวายดอกไม้ธูปเทียน เนื่องในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภช

สมญาข้าพระพุทธเจ้า
 พูนเพิ่มพริยภาพนิพนธ์
 เฉลิมพระเดชภูวคัล
 ขจรพระเกียรติยศก้อง

“เอกชน” นามนา
 พากย์พร้อง
 คิลกภพ สยามแฮ
 ก่องฟ้าไพทสยาม

อุปปฏิฐิตาฉันท์ ๑๑

ศรีสวัสดิ์ประเสริฐ
 คลเบญจมะวา—
 เพ็ญบัณรสี
 จอมนารณฤบาล
 เสด็จทรงพระประทับ
 โสภิสพิศะปรา—
 แสนสำคณะสร—
 หยั่งสาตระทอง
 พร้อมเพรียงก็ประชุม
 ชาญชำนาญและสร—
 ทุก ๆ พิตยา—
 รับเสด็จนฤเบน
 เพลาลุประมาณ
 สีมองพระกระไล

ชยะเลิศมเหพา
 ระณมาสฐาน
 คฤถิลอังการ
 วรรณัฐระราชา
 ณพระราชพลับพลา
 กว้างห้องสนามหลวง
 พะกุมารครุณปวง
 มนะโดยสมานฉันท์
 สรพริบสพรั่งครัน
 พระเบียบกระบวนเจน
 กรทวนิกายเกณฑ์
 พระมิ่งมกุฎไทย
 สุริย์บ้ายคเนใน
 และประทับ ณ พลับพลา

นักเรียนคณะต่ำ
น้อมเศียรอภิวา—

ทำวันทียะหัดถ์
เตรนนำบทจร

นายร้อยคณะเรือ
แพทย์ครูถูกก็เพียง

โรงเรียน ณ เกษตร
ชั้นปถมกอนันต์

แถวถวายธูปดิน—
ราชฤทัย, สระเสริญ

จวบไทรนิวัติ
เสียงโห่ตุจะสา

โกลาหละลัน
ขึ้นชมพิศะคุ

ที่กลับก็ผสาน
ร้องเพลงเสนาะเพียง

ฟังไพเราะมหา
ปล้มปลุกฤทัย

ทงนเพราะกุมาร
ใหญ่่น้อยคณะเรียง

มนะแสนจะทรรษา

ทนะบ้างก็ยอกร

บทะวัชนเรนทร

นฤนาทสนั่นเสียง

สนุเสื่อประยูร, เรียง
ปดพิจะผกผัน

และพิเศษและสามัญ

มัธยมอุคมเงิน

ทระทอดพระเนตร์, เจริญ

วระเกียรติโอฬาร

คณะสรรพะศึกษา

กะระเพิกจะพังภูว

อภินันท์มโนชู

รมะเยศมิวายเสียง

สรศัพทะสำเนียง

ตละจับ ณ ดวงใจ

ชยะฤกษ์ประพันธ์นัย

บทจรประสานเสียง

ระสมรรคพร้อมเพรียง

อนุสรณ์พระคุณไท

บุญญาภินิหาร
ทวงจิตรมีละไป

รักใคร่ ณ กระบวน
รอนสู่อริราญ

การนับมิหน่าย
ล้งเต็มและกระทำ

กรากกรำกระอุกรม
ทนทานสละถอน

ลำบากกับบ่น
แบบบุรพะทหาร

นารักมนะเหล่า
สมักสโมสระใน

ล้วนสาทระจิตร
เรียวร้อยระยะเดิน

ไกวแขนก็สง่า
เนื่องอนันตะ ณ สาย

กายหน้าและจะเจริญ
โดยตรุณคณะ,ใจ

เผยแผ่วระเดช
ป้องกันอริอรินทร์

นฤเบศร์สถิตย์ใน
মনেহীমমনোহাণ

สุระยุทธรำบาญ
กฤษณะกัชนกนำ

ฤจะกลายประกอบกำ—
ณ รบอบรบเบียบสอน

ประทมอนาทร
মনেহীমณ กิจการ

เพราะกมลสิเบิกบาน
อนุชาตักชนกไทย

คณะเยาว์ตรุณใจ
กิจจะควรจะสรรเสริญ

ชนพิศพนิจเพลิน
อุระไหลสลิผิงผาย

มุขะท่าสนุกสบาย
มรคากระบวนไคล

กิจจะยิ่งฉนี้ไป
อภิรมย์นิยมยิน

นฤเบศร์พระภูมินทร์
บมิให้ประกอบการ

ก่อเข็ญ ณ ประเทศ	รัฐไทยและรอนราญ
พ่ายแพ้บมิหาญ	ฤจะตอบจะต่อคิ
นำสู่สิวลิยซ์	และประเสริฐเกษมศรี
คุชสรานุกิจะทวิ	คุจะเทพย์สวรรค์เวียง
จรุจเรญรจเรชชรวง	คัพทจันท์ เซลงเอย
ฉลงบาทบรมธรรม	ธิราชไ้
ผ่านพิภพเกลิงถวัลย์	ฉัญรัฐช กาลแล
จุงจตุรพิธพระพรให้	สถิตยัท้าวทุกปการ เทียนนา
	ข้าพระพุทเจ้า “เอกชน”

คำถวายไชยมงคล ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภช

สรวมชีพข้าพระบาทผู้	อุบัติใน สยามนอ
นามคณะ “ปราโมทย์”	พรั่งพร้อม
เริ่งรื่นภิรมย์ใจ	รฤกพระ คุณนา
โอบอ้อมศิระเกล้าอ้อม	นบเบื้องบาทยุคล
มงคลกาลลุแล้ว	เหลือปรีดิ์ เปรมแล
น้อมนมัสกัถเวที	ธิดาเจ้า
ขอตั้งปณิธานศรี	สวัสต์ ประเสริฐนา
ถวายพระพรผ่านเฝ้า	ธิเบศร์ผู้จอมปราณ
๑๑. ขอสิ่งประเสริฐสร—	พมหันต์มหพาพร
แหล่งโลกตลอดสถาน	ศิริศุภสวัสต์
พุทธานุภาพเพ็ญ	สุพิเศษประสิทธิ
ธรรมานุภาพศรี	ศุภะผลพิบูลย์ภู
สังฆานุภาพสง—	ฆวรัชฎาภูก
เทวานุภาพจรรุญ	วรฤทธิเนื่องอนันต์
อัญเชิญประชุมช่วย	อภิบาลพระทรงธรรม
จอมราชสยามชั้นท์	ปรเมนทร์ธิเบนทร

บาราศพระโรคสรรพ
ราญนับนรินทร์

สำราชะสำราญ
สำเร็จพระทัยกา—

ปวงราชประสงศ์สม
ใกล้ไกลบไต่กลาย
นานเนิ่นพระชนม์พร—
ยั้งร้อยจนนำพึง

ปวงราชกิจไค
จุ่งสมพระสมภาร
พร้อมราชบรมวงษ์
สำเร็จสรณบุญ

อีกช่วยผดุงเสียม
ชุมราชฎ์นิกายศรี
ห่างสรรพะทุกข์โท—
แหล่งหล้าสุธาธาร
พึงพรพระธารฉ่ำ

ต้องตามฤๅเพน
โกไคยมไหสุรย์
ไหลหลังถดถั่งคด

ภยบัตติ พิบัตติ รอน
นिरะทุกชะบีทา
อติเรกะนานา
ยะมิเคลื่อนนิมิตลากลาย
พระนิยมพระทัยหมาย

วระราชคำนึง
ษะอนันต์เอนกถึง
พละลาพระสำราญ

พระประกอบบุญการ
อุปะศัคคะเสียมบุญ

วระราชวรังกูร
ศุชะโดยพระบารมี
รัฐะทั้งประชาชี

ศุชะทั่วไพทสสถาน
ษะพิพิธมิพึงพาล
อุปโกกะภักต์เพ็ญ

ชรล้าชอุ่มเย็น
ศุขทั่ว ณ มณฑล
กัจฺญูเจริญผล
รัฐะแดนไพทไทย

เทศานุภาพเกริก
เฟื่องฟุ้งจรูญไป
ทั่วทวยวิเทศชม

ทวยราชธรรมธาร
เศิกปวงริปูราย
ทางพาลระรานเข็ญ

ขอรุ่งประสิทธิ์พร
แก้จอมมกุฏรา
คุดข้าพระพุทธเจ้า
ปราโมทยาการ

วระเกียรติเกรียงไกร
ณทิกานุทิศสถาน
อภิโพธิสมภาร
ทศพิธวิบุลย์เพ็ญ
และระย้อยชยาตเข็ญ
เพราะพระเกียรติเดชา

คุณะอันมโหฬาร
ช สยามนิรันดร์กาล
คณะเหล่าลครขาน
ศิระน้อมถวายไชย

ทวยเกล้าทวยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า คณะปราโมทัย

ตัวสะกตการันต์
ใช้ตามต้นฉบับที่ได้มา

